

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE ADMINISTRATION IN SCHOOL FOR LEARNING DISABILITIES UNDER THE BUREAU OF
SPECIAL EDUCATION

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

July 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง
การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ของ ปวีริศา ศิริตัน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. นันทิมา นาคาพงศ์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

เรื่อง:	การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ปวีริศา ศิริตัน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. นันทิมา นาคาพงศ์
คำสำคัญ	การบริหารจัดการศึกษา, โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษา และการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และบุคลากรครู โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคเหนือตอนบนและกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง รวมทั้งหมด 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง พบว่า มีเพียงการบริหารงานด้านบุคคลเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปไม่มีความแตกต่างกัน อีกทั้งการบริหารจัดการศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีการบริหารจัดการศึกษามากกว่าภาคเหนือตอนล่าง

Title: The administration in school for learning disabilities under the bureau of special education
Author: Pawarisa Siritun, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2018
Advisor: Dr. Nanthima Nakapong
Keyword Educational administration learning disabilities school

ABSTRACT

The purpose of the administration in school for learning disabilities under the bureau of special education study was to study the environment of administration, problem and suggestion in educational administration. Moreover, the researcher desired to compare the different the administration in school for learning disabilities under the bureau of special education between the upper and the lower north for 200 people. The research tools were questionnaire which the researcher would collect data and analyzed them by using computer program. The study used frequency, mean, standard deviation and t-test statistic with statistical significance equal to .05

The result of the administration in school for learning disabilities under the bureau of special education study showed that overall image of educational administration was in high level. The part which got the highest mean was financial administration and general administration. Secondary was human resource administration and part that got the least mean was academic administration.

The comparison of the administration in school for learning disabilities under the bureau of special education between the upper and the lower north showed that only human resource administration had statistical significance differences equal to .05 other as academic administration, financial administration and general administration had no difference. The administration of the northern area The educational administration more restaurants.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.นันทิมา นาคาพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้กรุณาสละเวลา ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อคิดเห็นที่ดี และแนะนำแนวทางการศึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาอิสระจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย ดร.พิบูล เลี้ยวสิริพงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาพื้นฐานและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผศ.ดร.โสภา อำนวยรัตน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา อาจารย์สรวงสุตา มูลมา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอุบลปัญญานุกูล จังหวัดอุบลราชธานี

ขอขอบคุณบุคลากรครูโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและให้โอกาสในการศึกษาอันมีค่ายิ่ง

ปวริศา ศิริตัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาพิเศษ.....	7
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	7
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	8
พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551	12
ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในประเทศไทย.....	13
รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ	21
ขอบเขตการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา	43
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา.....	54

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	68
ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	70
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่อง ทาง สติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง	81
บทที่ 5 บทสรุป.....	83
สรุปผลการวิจัย	83
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	94
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม	103
ภาคผนวก ค ผลการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน.....	104
ภาคผนวก ง ผลการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้	112
ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	68
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับอายุ	69
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	69
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	69
ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่การจัดการศึกษา	70
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	70
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้านการบริหารวิชาการ.....	71
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.....	73
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารงานบุคคล.....	75
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารทั่วไป	78
ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.....	81

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงโครงสร้างการแบ่งและอัตรากำลัง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	43
ภาพ 2 แสดงการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ	56
ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่ให้โอกาส สิทธิ ความเสมอภาค และคุณภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดการจัดการ การศึกษา ในหมวด 2 ว่าด้วยเรื่อง สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคล มีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกัน ในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ มีร่างกายพิการ ทูพลาภาพ บุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเอง ได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส โดยรัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิและโอกาสได้รับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540)

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา สำหรับคนในชาติ จึงมีภารกิจสำคัญที่ต้องนำแนวนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนทุกกลุ่มให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จึงนำไปสู่ นโยบาย ด้านการศึกษา 4 ประการ ได้แก่ การประกันโอกาส ประกันคุณภาพ ประกันประสิทธิภาพ และประกันความปลอดภัย ในส่วนของการประกันโอกาส กำหนดเป้าหมายจะดูแลเด็กทุกคน ในความรับผิดชอบ ดำเนินการประกันโอกาสทางการศึกษา โดยให้เด็กที่ยังด้อยโอกาสในแต่ละพื้นที่ ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น จัดทำแผนการศึกษาพัฒนาเด็กกลุ่มพิเศษหรือเด็กพิการเรียนร่วมกับ เด็กปกติให้ทั่วถึงและครอบคลุม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับเด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความพิการทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทาง ร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีปัญญาเลิศ เด็กที่พิการซ้ำซ้อน โดยได้มีการจัดการเรียน การสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นความแตกต่าง

เป็นรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านตามศักยภาพ ความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง สามารถอ่านออกเขียนได้ มีทักษะในการดำรงชีวิต สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีทักษะด้านอาชีพ สามารถประกอบอาชีพตามศักยภาพ โดยไม่เป็นภาระต่อครอบครัว และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยที่เด็กกลุ่มพิเศษเหล่านี้ จะไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ จากการจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ ดังนั้น การศึกษาพิเศษ จึงมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มพิเศษ ดังกล่าว ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษได้รวมถึง ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร วิธีการสอน เนื้อหาวิชา เครื่องมือและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ที่สนองต่อต่อความสามารถ ศักยภาพและความต้องการของเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล โดยความพิเศษหรือความพิการดังกล่าว ถือว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญ ในการรับรู้ การเรียนรู้และการสื่อความหมายในการเรียนรู้ ซึ่งปัญหาสำคัญที่พบในการจัดการเรียนการสอน คือ การสื่อสารและความไม่เข้าใจระหว่างกัน และการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลและข่าวสาร ขาดความเข้าใจต่อความคิดรวบยอดของการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการศึกษาไว้สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 7 ยุทธศาสตร์ คือ 1) เพิ่มโอกาสให้คนพิการได้รับการศึกษา 2) พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมสำหรับคนพิการ 3) พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับคนพิการ 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 6) พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และ 7) ระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยนั้น มีโอกาสเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนทั่วไปน้อยมากทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองของเด็กปกติยังมีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างน้อย 2) ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษาพิเศษ 3) ชั้นเรียนในโรงเรียนปกติมักเป็นชั้นเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีนักเรียนประมาณ 30-50 คน ทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองเป็นรายบุคคลได้ และ 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางถึงรุนแรงนั้น ต้องการความช่วยเหลือมากกว่าเด็กที่มีความบกพร่องระดับน้อย จึงเป็นปัญหาที่หนักมาก สำหรับครูผู้สอนในชั้นเรียนทั่วไป ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางถึงรุนแรง จึงถูกแยกออกมาจัดในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องโดยเฉพาะ (Special School) ซึ่งเชื่อว่า บุคลากรในโรงเรียน เหล่านี้ได้รับ

การฝึกอบรมมาทางด้านนี้โดยเฉพาะ น่าจะสามารถจัดการศึกษาที่เหมาะสม สำหรับเด็ก เหล่านี้ได้ อย่างไรก็ตามยังพบว่า โรงเรียนการศึกษาพิเศษที่เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการนี้ ยังคงมีปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก โรงเรียนเฉพาะความพิการไม่มีหลักสูตรเฉพาะที่เหมาะสม สำหรับเด็กกลุ่มนี้ ไม่ตอบสนองต่อความต้องการพิเศษของเด็ก นอกจากนี้โรงเรียนยังไม่มีการวางแผนการ เชื่อมต่อเฉพาะบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนอยู่ในโรงเรียน ก่อนที่จะมีการ จำหน่ายออกจากโรงเรียน ทำให้ทั้งบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและผู้ปกครอง ประสบกับปัญหาเฉพาะหน้าเพราะไม่ได้เตรียมความพร้อมในการจัดการชีวิตหลังจากถูก จำหน่ายออกจากโรงเรียนไว้ล่วงหน้า (สุจินต์ สว่างศรี, 2552)

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของ ศูนย์การศึกษาพิเศษที่ให้บริการบุคคล ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญายังขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถส่งต่อนักเรียนไปยัง โรงเรียนเรียนร่วมหรือโรงเรียนเฉพาะความพิการได้ ปัญหาที่พบโดย จัดลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ บุคลากรมีภาระงานมาก และขาดการติดตาม สรรวจเด็กพิการ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ ขาดเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการ บุคลากรมีภาระงานมาก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และขาดงบประมาณสนับสนุนขาดการทำวิจัยเพื่อ การศึกษา (วิรัช ภู่อเล็ก, 2547)

จากสภาพและปัญหาในการจัดการสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ว่ามีการบริหารจัดการศึกษาในสภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการกำหนด นโยบาย มาตรการและแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับผู้เรียนปกติ มีคุณภาพชีวิตและมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีอาชีพเลี้ยงตนเอง และเป็นกำลัง ในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำหรับเนื้อหาของการศึกษาในครั้งนี้ ได้นำเอาขอบเขตการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 56) มาเป็นกรอบในการศึกษา ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากรครูของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคเหนือตอนบนและกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง รวมทั้งหมด 402 คน

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% (ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, หน้า 47) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยคำนวณสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามพื้นที่ตั้งของโรงเรียน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ พื้นที่จัดการศึกษาในภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง
ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง วิธีการหรือช่องทางในการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เป็นงานหลักและมีความสำคัญของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด อันได้แก่ ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลัก ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ

ด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานด้านการเงินของโรงเรียน เพื่อให้การบริหารหน่วยงานของโรงเรียนให้สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ไปตามจุดมุ่งหมายให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ งานบริหารงานงบประมาณในโรงเรียน จึงเปรียบเสมือนส่วนที่ประสานงาน หรือคอยสนับสนุน ให้โรงเรียนดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น มีประสิทธิผล

ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากร ตั้งแต่การสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การบำรุงรักษา และพัฒนาให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ

ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล กับทั้งการให้บริการด้านต่าง ๆ ในทุกระบบของการจัดการศึกษา ซึ่งอาจไม่ใช่งานที่ไม่ใช่ภารกิจหลัก แต่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการแทนในโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล จังหวัดแพร่ โรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนพิษณุโลกปัญญานุกูล จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนพิจิตรปัญญานุกูล จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล จังหวัดนครสวรรค์

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนหรือสถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล จังหวัดแพร่ โรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน

โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนพิชญ์โลกปัญญาอนุกุล จังหวัดพิษณุโลก
โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาอนุกุล จังหวัดนครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ผู้บริหารงานโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
3. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนปรับปรุงการบริหารงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษา ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวคิดสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. หลักการแนวคิดการจัดการศึกษาพิเศษ
2. แนวคิดเกี่ยวข้องขอบเขตการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
3. หลักการแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิดการจัดการศึกษาพิเศษ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่อง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามวรรคสาม

มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ อย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วม ในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุน ให้การจัดการศึกษาดังกล่าว ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการ จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไป ตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชน ได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรร งบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สิน เข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าว อย่างน้อย ต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุน เป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่าย เงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล

ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ๆ

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัด และประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและ หลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นและทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัย และศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้คำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

2. จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3. จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ แต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐ ตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

5. จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

6. จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

7. จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2. เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 6 ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด

ให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัด จัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมาย

ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา 9 ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษา ที่จัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาในประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการจัดการศึกษาพิเศษมาเป็นเวลานานแล้ว แต่มิได้บังคับให้เด็กไทยทุกคนต้องเข้าเรียน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2478 ได้มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับ แต่ให้การยกเว้นแก่เยาวชนผู้พิการไม่ต้องเข้าเรียน จนกระทั่งต่อมา เมื่อได้มีการเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาปี พ.ศ. 2523 ซึ่งกำหนดให้เด็กทุกคนเข้ารับการศึกษ ทำให้ผู้ปกครอง ที่ไม่ต้องการให้เด็กพิการเข้าเรียน ต้องยื่นคำร้องขอยกเว้น จึงจะได้รับการยกเว้น ทั้งนี้ เพราะกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้จัดการสอนเยาวชนผู้พิการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 พบว่า เยาวชนพิการสามารถเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็เด็กพิการประเภทใด

การศึกษาพิเศษของประเทศไทย

ได้เริ่มขึ้น เมื่อมีสุภาพสตรีตาบอดชาวอเมริกัน ชื่อ นางสาวเจนวีฟ คอลฟิลด์ (Geneviev Caulifield) (พ.ศ. 2431-2515) เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2481 ซึ่งเป็นระยะเวลา ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยได้ร่วมกับเพื่อนคนไทย และชาวอเมริกัน นำคนไทยตาบอดคนหนึ่งมาเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้ฝึกหัดอ่าน และเขียน อักษรเบรลล์ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ โดยการฝึกหัดทำงานการฝีมือ เช่น ถักนิตติ้ง โครเชต์ ฝึกทำงานบ้าน และงานในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการทำอาหาร จนกระทั่งต่อมา จำนวนคนตาบอดที่เข้ามารับการเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนมีเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งเป็นโรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ พร้อม ๆ กับจัดตั้งมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. 2482 ฉะนั้นจึงจัดได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ได้เริ่ม

ดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2482 การศึกษาสำหรับเยาวชนผู้พิการตาบอด ได้มีความเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน มีโรงเรียนพิเศษอีกหลายแห่ง ถือกำเนิดขึ้น คือ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่ พัทยา นอกจากนี้ ยังได้จัดให้เยาวชนผู้พิการตาบอด เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2499 ที่โรงเรียนเซนต์คาเบรียล กรุงเทพฯ จนปี พ.ศ. 2505 กรมสามัญศึกษา ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิอเมริกัน เพื่อคนตาบอดโพ้นทะเล (American Foundation for Overseas Blind) จัดทำโครงการทดลองให้เด็กตาบอดเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และได้ขยายโครงการออกสู่ภูมิภาคในปี พ.ศ. 2509 แต่ต่อมาก็ล้มเลิกไป ด้วยเหตุผลที่เกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ และสภาพครอบครัวของเด็กตาบอด แต่ในกรุงเทพมหานครก็ยังดำเนินการต่อไป และต่อมา พ.ศ. 2520 กองการศึกษาพิเศษก็ได้รับอนุมัติงบประมาณให้ดำเนินการขยายโอกาสให้เด็กตาบอด เรียนร่วมในโรงเรียนปกติระดับประถมศึกษา ในสังกัดกองศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามกำลังงบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนการพัฒนาศึกษา ระยะที่ 5 และ 6 ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2534

ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการจัดตั้ง "ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กตาบอด และครอบครัวขึ้น ที่วิทยาลัยครูสวนดุสิต เพื่อให้บริการแก่ครอบครัวที่มีลูกตาบอด และแก่เด็กตาบอดอายุ 0-7 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระตุ้นพัฒนาการเด็กตาบอด และส่งเสริมให้พ่อแม่สามารถเลี้ยงลูกตาบอดได้อย่างถูกต้อง เพื่อวัตถุประสงค์ในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้ คือ ให้สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติได้เร็วขึ้น และปีการศึกษา 2534 นี้ ก็ได้ทดลองนำเด็กตาบอด และเด็กเห็นเลือนกลาง เข้าเรียนร่วมในระดับชั้นอนุบาล ที่โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ

นอกจากความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาแล้ว ก็ยังมีการขยายงานช่วยเหลือบุคคลตาบอดในด้านอาชีพด้วย กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2505 มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดขึ้นหลายแห่งในปัจจุบัน มีนักเรียนตาบอดที่มีความสามารถเรียนได้ในระดับสูง ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ ในสถาบันต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน เช่น วิทยาลัยครูสวนดุสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2474 กรมสามัญศึกษาได้รับอนุมัติให้จัดตั้งหน่วยทดลองสอนเยาวชนหูหนวกขึ้นเป็นครั้งแรก โดยอาศัยห้องเรียน 1 ห้องเรียนของโรงเรียนเทศบาล 17 วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร ต่อมาเมื่อมีจำนวนเด็กมากขึ้น จึงได้จัดตั้ง "มูลนิธิเศรษฐเสถียร" ในปี พ.ศ. 2475 เพื่อร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้ง "โรงเรียนสอนคนหูหนวก" ในปี พ.ศ. 2496 คุณหญิงโต๊ะ นรเนติบัญชาภพ ได้บริจาคที่ดินพร้อมอาคารตึก ให้เป็นสถานที่เรียน ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนเศรษฐเสถียร" ในปี พ.ศ. 2495 ได้มีการยกเลิกมูลนิธิเศรษฐเสถียร และจัดตั้งเป็น "มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก" แทน ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2507 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้โปรดเกล้าฯ ทรงรับมูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

ในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ" และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันนี้ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้เปิดโรงเรียนพิเศษสำหรับสอนเยาวชนผู้พิการหูหนวกอีกหลายแห่งทั่วประเทศ เช่น โรงเรียนสอนคนหูหนวกขอนแก่น โรงเรียนสอนคนหูหนวกตาก โรงเรียนสอนคนหูหนวกสงขลา เป็นต้น สำหรับโรงเรียนสอนคนหูตึงชลบุรี โรงเรียนโสตศึกษาจำปา กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนที่รับเด็กหูตึง ที่สูญเสียการได้ยินไม่เกิน 85 เดซิเบลสามารถใช้เครื่องช่วยฟัง และใช้วิธีการสอนพูดกับเด็กเหล่านี้

ในปี พ.ศ. 2512 กรมการฝึกหัดครู อนุมัติให้วิทยาลัยครูสวนดุสิต จัดตั้งศูนย์ทดลองสอนเด็กหูพิการชั้นเด็กเล็ก ในปี พ.ศ. 2513 ก็ได้จัดให้เด็กอนุบาลปกติเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กอนุบาลหูตึง และต่อมา ก็ได้ส่งเด็กหูตึงเข้าเรียนร่วมในระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนปกติ ที่กองการศึกษาพิเศษได้จัดการสอนที่โรงเรียนพญาไท เมื่อ พ.ศ. 2516

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายโครงการสอนเด็กหูตึงเรียนร่วมในระดับประถมศึกษาออกไปอีกหลายแห่ง เช่น โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนองใน กรุงเทพมหานคร และในปี พ.ศ. 2529 ได้ขยายโครงการออกสู่ภูมิภาค ที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร จังหวัดสกลนคร และโรงเรียนจิตต์อารี จังหวัดลำปาง เป็นต้น

การศึกษาพิเศษสำหรับเยาวชนผู้พิการทางร่างกายในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มโดยกรมสามัญศึกษา อนุมัติให้กองการศึกษาพิเศษ จัดทำโครงการสอนเด็กเจ็บป่วย ด้วยโรคโปลิโอ ในโรงพยาบาลในปี พ.ศ. 2501 ทั้งนี้เพราะระหว่างปี พ.ศ. 2494-2495 โรคโปลิโอหลังอักเสบ (โปลิโอ) ระบาดในประเทศไทย ทำให้มีเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคนี้เป็นจำนวนมาก จึงมีกลุ่มบุคคล

คณะหนึ่ง จัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์คนพิการขึ้น เพื่อช่วยเหลือในการฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่เด็กเหล่านี้ ให้สามารถอยู่รักษาตัวในโรงพยาบาลได้สะดวกขึ้น ต่อมาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์มูลนิธินี้ จึงได้ชื่อว่า "มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี"

ต่อมามีเด็กจำนวนหนึ่งที่สามารถกลับบ้านได้ แต่แพทย์ให้มารับการตรวจรักษาอีกเป็นครั้งคราว พร้อมทั้งให้เข้ารับการฟื้นฟูบำบัดสมรรถภาพเป็นประจำเกือบทุกวัน เด็กเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจน และมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และไกลจากโรงพยาบาลศิริราช ในกรุงเทพมหานคร ทางมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ จึงได้จัดตั้ง "ศูนย์บริการเด็กพิการ" ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ในปี พ.ศ. 2504 จำนวนเด็กที่ศูนย์บริการเด็กพิการมีจำนวนมากขึ้น และเด็กจำเป็นต้องได้รับการศึกษา ให้สามารถกลับไปเรียนต่อ ที่โรงเรียนเดิมได้ โดยไม่ต้องหยุดเรียน หรือกลับไปเรียนซ้ำชั้น ทางมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ จึงได้จัดตั้ง "โรงเรียนสอนเด็กพิการ" ขึ้น โดยมีบุคลากรจากกองการศึกษาพิเศษ ไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร และทำการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

ปี พ.ศ. 2508 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติเงินก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม และในโอกาสนี้ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระราชทานชื่อโรงเรียนว่า "โรงเรียนศรีสังวาลย์"

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 ที่ได้มีการเริ่มจัดทำโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยด้วยโรคโปลิโอในโรงพยาบาลนั้น ก็ได้มีการดำเนินการมาตลอด จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้รวมเอาเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังด้วยโรคต่าง ๆ เช่น โรคหัวใจ โรคเลือด โรคไต โรคเบาหวาน ที่ต้องรับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาล เป็นระยะเวลาานติดต่อกัน เข้ามาในโครงการจัดการศึกษาดังกล่าวด้วย และในปัจจุบัน ก็ได้มีการขยายโครงการไปที่โรงพยาบาลอื่น ๆ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราชที่จังหวัดเชียงใหม่ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ และโรงพยาบาลขอนแก่น ที่จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น และยังมีแผนที่จะขยายสู่โรงพยาบาลในส่วนภูมิภาคให้มากขึ้นต่อไปอีก

ระหว่างปี พ.ศ. 2499-2500 ผู้ที่เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลกได้ทำการสำรวจจำนวนบุคคลปัญญาอ่อนในประเทศไทย โดยวิธีสุ่มตัวอย่างปรากฏว่า มีบุคคลพิการทางสติปัญญา ประมาณร้อยละ 1 ของพลเมืองทั้งประเทศ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จึงขอจัดตั้งโรงพยาบาลปัญญาอ่อนขึ้น ในปี พ.ศ. 2503 และได้มีการจัดตั้ง

"มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์" ขึ้น ในปี พ.ศ. 2505 และต่อมา ในปี พ.ศ. 2506 ก็ได้จัดชั้นเรียนพิเศษขึ้น ในโรงพยาบาล เพื่อสอนเด็กปัญญาอ่อนอายุ ระหว่าง 7-8 ปี โดยจัดเด็กเรียนตามระดับความสามารถ คือ ระดับเรียนได้ ระดับฝึกได้ และระดับปัญญาอ่อนรุนแรง และในปี พ.ศ. 2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มาเปิดโรงเรียน ซึ่งพระราชทานนามว่า "โรงเรียนราชานุกูล" ที่ได้พระราชทานรายได้ จากการฉายภาพยนตร์ส่วนพระองค์ จัดสร้างอาคารเรียนให้ภายในบริเวณโรงพยาบาล

ในปี พ.ศ. 2520 มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้จัดตั้ง "โรงเรียนปัญญาวุฒิกิจ" สำหรับเด็กพิการทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ เป็นโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กประเภทนี้ เป็นแห่งที่ 2 ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ทางโรงเรียนและมูลนิธิ ได้ขยายงาน โดยจัดตั้งโรงงานในอารัก্ষ์ฝึกอาชีพคนปัญญาอ่อนขึ้น ที่โรงเรียนปัญญาวุฒิกิจ และที่ศูนย์วิชาชีพหญิง อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และยังได้มีการขยายงานไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนในภาคเหนือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2524 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดอุบลราชธานี ใน พ.ศ. 2526 และในภาคใต้ ที่จังหวัดสงขลา ในปี พ.ศ. 2530

ในปี พ.ศ. 2523 กรมสามัญศึกษาได้รับโอนโรงเรียนกาวิละวิทยา กองทัพบกอุปถัมภ์ และเปิดเป็นโรงเรียนสอนเด็กปัญญาอ่อนขึ้น โดยใช้ชื่อว่า "โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่" ได้รับนักเรียนปกติ ที่อยู่ใกล้โรงเรียน เข้าเรียนร่วมกับเด็กปัญญาอ่อนด้วย

ในปี พ.ศ. 2525 มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้จัดตั้ง "ศูนย์ฝึกเด็กปัญญาอ่อนประกาศาปัญญา" เพื่อฝึกเด็กปัญญาอ่อนรุนแรง ศูนย์ตั้งอยู่ที่ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร และต่อมาในปี พ.ศ. 2527 มูลนิธิ ก็ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กปัญญาอ่อนวัยก่อนเข้าเรียน ในชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร เพื่อฝึกอบรมและกระตุ้นพัฒนาการด้านต่าง ๆ และเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กเหล่านี้ก่อนเข้าเรียน

ในปี พ.ศ. 2530 กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ได้จัดตั้ง "โรงเรียนอนุบาลปัญญาอนุกุล" จังหวัดอุบลราชธานี โดยรับโอนมาจากโรงเรียนบ้านคำไฮวิทยา จากกองการมัธยมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2531 มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน ก็ได้เริ่มโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพแบบโรงงานในอารัก্ষ์ ที่นันทนิเวศน์ จังหวัดนนทบุรี เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพแก่บุคคลพิการทางสติปัญญาผู้ใหญ่มาก

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่เป็นเด็กเรียนชั้นนั้น ก็ได้มีการจัดการศึกษาพิเศษให้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2499 โดยกรมสามัญศึกษา จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติในเขตกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง คือ ที่โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนวัดนิมมานรดี และโรงเรียนวัดหนัง ต่อมาได้ขยายออกไปอีก 5 แห่ง และในปี พ.ศ. 2509 ได้มีบางโรงเรียนยกเลิกโครงการไป แต่กรมสามัญศึกษาก็ยังสงวนไว้ 5 แห่ง คือ โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนพญาไท โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ โรงเรียนวัดหนัง และโรงเรียนวัดเวตวันธรรมมาวาส

ในปัจจุบัน ได้มีการขยายโอกาสให้เด็กพิการทางสติปัญญา ทั้งประเภทเรียนเช้าและปัญญาอ่อนระดับเรียนได้ ในระดับประถมศึกษาออกไปอีกหลายแห่ง ทั้งในกรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา รวมทั้งในต่างจังหวัดอีกหลายแห่ง เช่น กาญจนบุรี เลย์ สุราษฎร์ธานี และนครราชสีมา

ประเภทของคนพิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552

ประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา 9 ประเภท ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

1. บุคคลที่บกพร่องทางการมองเห็น
2. บุคคลที่บกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่บกพร่องทางกายหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่บกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้ำซ้อน

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัส และสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาดำข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษร ตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัด ความชัดของสายตาดำข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจ การการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยิน การพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสีย การได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 26 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจน ในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทาง สติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัว อีกร้อยละน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลารว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มี อวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการ เคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าว อาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือรับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใด ด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่อง ในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมากและปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมอง ในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและมีข้อจำกัด ด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

9. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

บุคคลที่มีความบกพร่องทั้ง 9 ประเภทดังกล่าว ต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาตามกระบวนการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งในปัจจุบันองค์การของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายโดยมีศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดทุกจังหวัด มีโรงเรียนเฉพาะความพิการ นอกจากนี้ยังขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนเรียนร่วม เพื่อให้บริการแก่เด็กพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่องที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษอย่างทั่วถึง และมีการประสานงานร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาลังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการพัฒนาผู้พิการในทุก ๆ ด้าน

รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ

1. การจัดการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก และเด็กพิการซ้อน นอกจากนี้ยังรวมไปถึงเด็กที่มีความเฉลียวฉลาดเป็นพิเศษ ที่เรียกว่าเด็กปัญญาเลิศอีกด้วย

เด็กทุกคนมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานอย่างหนึ่งของเด็กทุกชาติทุกภาษาทั่วโลก ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเด็กปกติหรือร่างกายมีความบกพร่องก็ตาม นักการศึกษาเป็นจำนวนมากเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยให้การศึกษาแก่เขา ให้เขาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ให้เขามีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาต่อ มีทักษะพื้นฐานเพียงพอในการประกอบอาชีพ จะช่วยให้เขาเหล่านั้นสามารถประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในภายหน้า โดยไม่เป็นภาระของบุคคลอื่นในสังคมต่อไป (สิริมา หนอนไหม, 2543) ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่ครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุไว้ชัดเจนในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 วรรคสอง ว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ยังกำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือมีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ จะต้องจัดการศึกษาในลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้สอดคล้อง

กับความต้องการทางการศึกษาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการจัดที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคนพิการ โดยได้พยายามเร่งรัดจัดปัญหาและข้อบกพร่องนานับประการอันเป็นสิ่งกีดขวางการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับคนพิการ เนื่องจากเล็งเห็นว่า สื่อ เทคโนโลยี การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนตลอดจนการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐจึงได้จัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งในลักษณะโรงเรียนเฉพาะความพิการ และการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับเด็กปกติใน โรงเรียนปกติ ซึ่งโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่เปิดดำเนินการเรียนการสอนทั่วประเทศ มีทั้งสิ้น 48 โรงเรียน แบ่งเป็น 5 ประเภท ความพิการ คือ

1. โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีจำนวน 21 โรงเรียน
2. โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีจำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีจำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนศรีสังวาลย์ขอนแก่น โรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนศึกษาพิเศษชัยนาท โรงเรียนการศึกษาพิเศษชลบุรี
4. โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีจำนวน 19 โรงเรียน
5. โรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับให้บริการทางการศึกษาแก่เด็ก 5 ประเภท คือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น และบุคคลออทิสติก ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้

ซึ่งในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเฉพาะความพิการได้ให้บริการทางการศึกษานักเรียนที่มีความพิการ ทั้งประเทศ 15,957 คน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ที่ต้องอยู่ในความดูแล โดยการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนประจำโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพในทักษะพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการและการดำรงชีวิต มีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เพื่อจะได้อยู่ในสังคม อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่น

1.1 การจัดการศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ

1.1.1 แนวความคิดในการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ คนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีความสุข รวมทั้งการช่วยสร้างสรรค์สังคมได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป การส่งเสริมพัฒนาคนพิการ ได้เติมศักยภาพ ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การค้นพบความพิการ การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การให้การศึกษา การพัฒนาทักษะสังคม และการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มุ่งเน้นพัฒนาความสามารถคนพิการให้เติมศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม หรือแรกพบความพิการให้การศึกษาอบรมให้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี มีอาชีพ มีงานทำ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม ช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มุ่งเน้นโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักการศึกษาเพื่อปวงชนที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการ รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐจัดไว้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ประกอบกับ มาตรา 30 วรรค 3 บัญญัติไว้ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะ ของบุคคลจะกระทำมิได้” นั้นหมายถึงว่าประชาชนคนไทยทุกคนมีสิทธิเสมอกันทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะยากดีมีจน หรือสภาพร่างกายพิการพิการ โดยรัฐต้องจัด สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษาให้ มาตรา 55 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลพิการ หรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย บัญญัติ” การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงเป็นการรวมพลังระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร ชุมชน องค์กรคนพิการ

ผู้ปกครองคนพิการ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระบบและครบวงจร จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมพัฒนาระบบการทำงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 นโยบายการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ

1) ด้านการบริการ ให้ผู้พิการได้เรียนตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ โดยเน้นให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ให้โอกาสเด็กพิการ ได้เรียนทั้งด้านภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ในหลักสูตรสามัญและให้ฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมไปด้วย เพื่อให้คนพิการสามารถพัฒนาตนเองให้เพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้

2) ด้านโอกาสทางการศึกษา ให้ผู้พิการมีโอกาสได้รับการศึกษาทัดเทียมกับเด็กปกติและให้คนพิการหญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา

3) ด้านการจัดการศึกษา ต้องจัดให้คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน โดยขยายการบริการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เน้นการร่วมและการจัดให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของความพิการ

4) ด้านการรับนักเรียน ปรับ กฎ ระเบียบให้เอื้อต่อการรับเด็กพิการทุกคน และให้รับตั้งแต่แรกเกิด หรือแรกพบความพิการ โดยรัฐควรเพิ่มบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มให้ทั่วถึงทั้งในเขตเมืองและชนบท ต้องทำทะเบียนเพื่อรับรองความพิการที่ต้องได้รับการช่วยเหลือตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาของคนพิการ

5) ด้านหลักสูตร ต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของผู้พิการ โดยให้เด็กเป็นหลักในกระบวนการเรียนรู้ เรียนด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ ให้เด็กพิการทุกประเภทสามารถสื่อความหมาย และปรับพฤติกรรมให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

6) ด้านบริหารการศึกษา ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ เป็นหน่วยประสานงานกลาง และกำกับการบริหาร โดยประสานกับกรมและจังหวัด และระดมความร่วมมือจากสถานศึกษา และสถานพยาบาลมาร่วมกัน จัด และต้องสำรวจ จำนวนผู้พิการให้ตรงความเป็นจริง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจถึงการบริการทางการศึกษา และฝึกอบรมพ่อแม่ให้รู้จักดูแลลูกพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ

7) ด้านทรัพยากร ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรและวิชาการแก่สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และให้ภาคเอกชน ชุมชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา เพื่อให้

การดำเนินงานมีคุณภาพทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะพิจารณาให้หน่วยงานการศึกษา เพื่อคนพิการ ซึ่งอาจพัฒนาไปเป็นองค์การมหาชนในอนาคต หลังจากมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของ กระทรวงศึกษาธิการ

8) ด้านบุคลากร ให้สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงการผลิตครูการศึกษาพิเศษ ให้พอเพียงและมีคุณภาพ และให้มีรายวิชาการศึกษาพิเศษในหลักสูตรการฝึกหัดครู นอกจากนี้ พัฒนาครูประจำการให้มีเทคนิคการสอนที่ทันสมัย ตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

9) ด้านการประเมินคุณภาพ จัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการ การศึกษาเพื่อคนพิการโดยเฉพาะ และมีระบบประเมินคุณภาพผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการร่วมประเมิน ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์การคนพิการ และผู้ปกครอง

10) ด้านการส่งเสริมเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชน และองค์กร เอกชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระดับ ทุกระบบ และทุกรูปแบบ โดยรัฐ ให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณและบุคลากร ให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

1.1.3 ปรัชญาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มุ่งจัดในลักษณะการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม (Inclusive Education) ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนใน ระบบ การศึกษาเดียว โดยไม่แยกว่าเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะทาง รวมทั้งเด็กพิการ ต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ เทคนิคการเรียนการสอน สถานที่ ฯลฯ รวมทั้งจัด บุคลากรสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กพิการได้เรียนรวม ในสถานศึกษาเดียวกัน (เบญจา ชลธาร์ นนท์, 2543) ปรัชญาการศึกษาพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีโอกาสได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยการศึกษาที่จัด ให้สำหรับเด็กที่มีความสามารถของเด็กเหล่านี้ จึงจะสามารถทำให้เด็กได้รับประโยชน์เต็มที่ จากการศึกษา (ผดุง อารยะวิญญู, 2539) นอกจากนี้ (เบญจา ชลธาร์นนท์, 2543) ได้เสนอ ปรัชญาและสรุปแนวคิดเบื้องต้นที่จะทำให้การศึกษาพิเศษบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย ไว้ดังนี้

1) เด็กพิเศษทุกคนที่สามารถจะเรียนหนังสือหรือฝึกตนเองให้ทำประโยชน์ ได้มากขึ้น

2) สมรรถภาพในการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการ

- 3) ความพิการของเด็กบางคน ไม่จำเป็นต้องเป็นความพิการตลอดไป ในหลายกรณี การศึกษาพิเศษอาจจะเป็นเพียงบริการทางการศึกษาชั่วคราวเท่านั้น
- 4) บุคลากรจะต้องเป็นที่มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการฝึกงาน ตลอดทั้งมีประสบการณ์ในการทำงานของหน่วยงานของตนเอง
- 5) ผู้ให้การศึกษาควรสนใจเป็นพิเศษ ในเรื่องพัฒนาการของเด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กมีภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง (Positive Self-Image) และยอมรับตามสภาพความเป็นจริงของตน
- 6) การจัดการศึกษาพิเศษ ควรใช้วิธีสอนแบบส่งเสริมเอกลักษณ์ของบุคคล (Individualized instruction) หมายความว่า สอนให้เหมาะสมกับความสามารถและความพิการของเด็กแต่ละคน
- 7) การศึกษาพิเศษควรจัดตั้งแต่อนุบาล โดยมีจุดประสงค์ในการป้องกัน ลดปัญหาความพิการ ทำให้เด็กมีสัจจะการแห่งตน (Self-Realization)
- 8) การศึกษาพิเศษต้องรวมวิชาพลศึกษา นันทนาการ และสุนทรียศาสตร์ เพื่อเตรียมเด็กพิเศษให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสมบูรณ์
- 9) อาชีวศึกษา และการอาชีพเป็นเรื่องสำคัญในการพิจารณาจัดการศึกษาแก่เด็กพิเศษ
- 10) ในการจัดเด็กพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนปกตินั้น จะถือเป็นแนวปฏิบัติ เมื่อไม่มีปัญหาหรือไม่มีอุปสรรคอื่นใด โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นสำคัญ เด็กพิการเป็นเด็กกลุ่มพิเศษที่ต้องจัดการศึกษาพิเศษให้เพราะเด็กพิการไม่สามารถจะรับประโยชน์สูงสุดจากโรงเรียนทางการศึกษา เมื่อมีนโยบายการศึกษาพิเศษที่ดีซึ่งจะเป็นแนวทางให้มีการจัดการที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีความจำเป็นต้องได้รับ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีนโยบาย การศึกษาพิเศษเฉพาะ นอกเหนือไปจากนโยบายตามแผนการศึกษาชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ด้านการศึกษาพิเศษซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง และเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงต้องมีการกำหนดขอบข่ายนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาปกติ และสอดคล้องกับแนวโน้มของการศึกษาพิเศษด้วย (เบญจฯ ชลธารินทร์, 2543) ประเทศที่มีการตื่นตัวในเรื่องความเสมอภาค จะเป็นสังคมที่ระแวดระวังเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพเป็นอย่างมาก และปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาสังคมประชาธิปไตย เมื่อแนวคิด เรื่องความเสมอภาคมีความสำคัญยิ่งแล้วแนวความคิดเรื่องการให้เด็กทุกคนได้เข้าสู่สถานศึกษาที่จัดไว้โดยไม่แบ่งแยกเลือกปฏิบัติ จึงนับได้ว่าเป็นแนวคิดหรือแนวทางการปฏิบัติ

ที่สำคัญยิ่งเช่นกัน เพราะการศึกษาปกติในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียวสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดย เฉพาะคนพิการได้ และเป้าหมายหลักของการศึกษาทั่ว ๆ ไปในระบบโรงเรียนปกติไม่สามารถให้บริการได้ (ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ, 2542) ในระดับนานาชาติและใน ระดับประเทศ ทุกประเทศได้ให้คำจำกัดความซึ่งกำหนดกลุ่มเป้าหมายของเด็กด้อยโอกาสในบริบทของการศึกษา คือ เด็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษกว่าเด็กปกติทั่ว ๆ ไปและแต่ละประเทศจะมีความชัดเจนในประเด็นของกลุ่มเด็กพิการ ซึ่งปรากฏในกฎหมายและนโยบายหลักของประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร บราซิล และออสเตรเลีย (ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ, 2542) หลักการที่สำคัญ คือ หลักความเสมอภาคที่บุคคลผู้พิการพึงมีพึงได้รับซึ่งสิทธิและประโยชน์จากสังคม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการนั้นยืนยัน หลักการให้บูรณาการเด็กพิการเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็กด้านต่าง ๆ นอกจากสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา ปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานของการบรรลุถึงสังคมแห่งความเท่าเทียม ต้องเริ่มจากการปฏิบัติที่ไม่เลือกปฏิบัติ เพราะจะเป็นผลให้เกิดความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ในส่วนของการศึกษาสำหรับเด็กพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่องนั้น ความต้องการพิเศษของเด็กพิการ นำไปสู่ความจำเป็นหรือหน้าที่ของรัฐที่จะจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้ สามารถเข้ารับบริการการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับเด็กปกติ จึงเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน แต่เนื่องจากสภาพและระดับความบกพร่อง อาจทำให้จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเป็นทางเลือกอื่น (ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ, 2542) สิทธิที่เด็กพิเศษทุกคนได้รับการศึกษา อย่างเพียงพอ และศักยภาพของเด็กพิเศษโดยไม่เน้นการตอกย้ำความพิการของเขา แต่ในเวลาเดียวกันการศึกษาพิเศษจะต้องปรับเปลี่ยนความต้องการและความจำเป็นของเด็กด้วย ซึ่งหมายความว่า นักการศึกษาจะต้องไม่มองข้ามความพิการของเด็กเหล่านั้น หลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษาพิเศษข้างต้น ได้แก่

- 10.1) การจัดบริการพิเศษต้องกระทำอย่างนับพลันทันทีที่ค้นพบความต้องการจำเป็นของเด็กพิเศษ
- 10.2) ความพิการบางประเภทถือว่าเป็นเพียงอาการมากกว่าที่จะเป็นความผิดปกติทางกายภาพ และอาจปรากฏอยู่เพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น
- 10.3) เด็กพิเศษคนใดคนหนึ่งอาจต้องการรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ ที่แตกต่างกันไปตามช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของชีวิต

10.4) การบริการสำหรับเด็กต้องครอบคลุมตั้งแต่เด็กวัยก่อนเรียนจนถึงมัธยมศึกษา

10.5) การจัดการศึกษาพิเศษในสภาพแวดล้อมที่จำกัดน้อยที่สุด ตามความเหมาะสม ย่อมเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนเด็กพิเศษได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย การจัดการศึกษาดังกล่าว จะต้องประสานความสามารถของครูและครูการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรวมเกี่ยวข้องกับทักษะการสอน การช่วยเหลือและการร่วมมือกันระหว่างทีมของครูซึ่งสอนเด็กทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและครูการศึกษาพิเศษ ดังนั้น การเรียนการสอนจึงหมายถึงการที่เด็กทั้งหมดได้เรียนรวมกันในชั้นเรียนปกติ ทุก ๆ วัน ซึ่งเด็ก ๆ จะมีความแตกต่างกันและมีหลายกลุ่ม เช่น เด็กที่มีทักษะในการทำงาน เป็นต้น โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนรวม คือ เด็กทุกคนต้องเริ่มต้นที่ชั้นเรียนปกติ ซึ่งเมื่อพบความต้องการ ส่วนบุคคลที่เป็นความจำเป็น ก็ต้องลดข้อจำกัดออกจากสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด

1.1.4 หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการให้การศึกษาสำหรับทุกคน โดยรับเข้ามาเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาและจัดให้มีบริการพิเศษ ตามความต้องการของแต่ละบุคคลโดยมีหลักว่า เด็กเป็นผู้เลือกโรงเรียน ไม่ใช่โรงเรียนเลือกเด็ก เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะเรียนร่วมกัน โดยโรงเรียนและครูจะต้องเป็นผู้ปรับสภาพแวดล้อม หลักสูตร การประเมินผล วัตถุประสงค์เพื่อให้ครู และโรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคนได้ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบเดียวกัน โดยไม่แยกว่าเด็กพิการต้องไปเรียน ในสถานศึกษา เฉพาะรวมทั้งเด็กนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์ กึ่งแพทย์ วิชาการ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกบริการ เทคนิคการเรียนการสอน สถานที่ เป็นต้น รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้เรียนรวมในสถานศึกษาเดียวกัน (เบญจาชลธารินทร์, 2543)

นอกจากนี้ ตามปฏิญญาองค์การทางการศึกษาและวัฒนธรรม ว่าด้านสิทธิของเด็กทุกคนที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่สนองความต้องการที่แตกต่างกันโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) ดังนั้นการจัดการเรียนรวมจึงมีหลักการ ดังนี้

- 1) ให้เกิดความยุติธรรมในสังคม (social justice)
- 2) เน้นความสามารถของเด็ก และความเท่าเทียมกันในสังคมตามสภาพปกติ (normalization) ไม่แยกจากชุมชนและในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งใน

โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ เด็กจะถูกจำกัดในวงแคบอยู่เฉพาะในกลุ่มของผู้บกพร่องด้วยกัน แต่ในโรงเรียนทั่วไป ครู นักเรียน และชุมชนจะต้องทำความเข้าใจและยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของ สังคมด้วย (สมพร หวานเสรีจ, 2543)

1.1.5 ระบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในปี พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายปีการศึกษาเพื่อคนพิการขึ้น คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน รวมทั้งมีการจัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อขยายโอกาสให้กับคนพิการทุกกลุ่ม ทุกประเภท และปรับปรุงระบบ การบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พอสรุปได้ดังนี้

- 1) การจัดให้มีคณะกรรมการระดับชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้แก่ คณะกรรมการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ
- 2) การจัดให้ศูนย์การศึกษาพิเศษแห่งชาติ ทำหน้าที่บริหารจัดการการศึกษาเพื่อคนพิการ
- 3) การจัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำเขตการศึกษา จำนวน 13 แห่ง ทำหน้าที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และดูแลงานวิชาการการศึกษาพิเศษ
- 4) การจัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด ทำหน้าที่ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ และครอบครัว และเตรียมความพร้อมแก่คนพิการ รวมทั้งการดำเนินการคัดแยก พิ้นฟูสมรรถภาพ และส่งต่อคนพิการไปยังสถานศึกษา
- 5) การจัดให้มีการเรียนร่วมในทุกสังกัด และทุกระดับการศึกษาทั้งในสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชน
- 6) การจัดโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ
- 7) การจัดศึกษานอกระบบ
- 8) การจัดการศึกษาโดยองค์กรเอกชน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 9) การจัดให้การสนับสนุนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย
- 10) การสนับสนุนให้คนพิการได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

1.1.6 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยซึ่งพอสรุปรูปแบบสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

- 1) การเรียนร่วม
- 2) โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการ

- 3) การจัดในครอบครัว
- 4) การจัดโดยชุมชน
- 5) การจัดในสถานพยาบาล
- 6) การจัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ
- 7) การจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1.7 ความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

คนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งการช่วยสร้างสรรค์สังคมได้ เช่นเดียวกับคนทั่วไป การส่งเสริมพัฒนาคนพิการได้เต็มศักยภาพ ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การค้นพบความพิการ การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การให้การศึกษา การพัฒนาทักษะสังคม การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การจัดการการศึกษาเพื่อคนพิการ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถคนพิการให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention Services) ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ให้การศึกษาอบรมให้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี มีอาชีพ มีงานทำ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม ช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและพัฒนาประเทศ

1.1.8 หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

การพัฒนาคนพิการ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเอง ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และทำประโยชน์ให้กับสังคม ประเทศชาติได้เต็มศักยภาพนั้น ต้องพิจารณาถึงความแตกต่างของคนพิการแต่ละวัย แต่ละประเภทความพิการ และแต่ละบุคคล โดยจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้าน แบบองค์รวม คือ

- 1) การบำบัดฟื้นฟูด้านการแพทย์
- 2) ด้านการศึกษา
- 3) ด้านอาชีพ
- 4) ด้านสวัสดิการและสังคม

ดำเนินงานเพื่อพัฒนาแบบองค์รวมดังกล่าว จึงมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะต้องจัดการในลักษณะเครือข่ายเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

1.2 ทิศทางของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการสร้างและพัฒนา “ทุนมนุษย์” ให้เข้มแข็งมีพลังพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ความมั่นคงของประเทศในอนาคต การจัดการศึกษาจากนี้ไป จะเป็นการมองหาศักยภาพที่แท้จริงของทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่สามารถเป็นเชื้อเพลิงขับเคลื่อนการศึกษาให้คนไทยได้รู้จักศักยภาพของตนเอง ศักยภาพของผู้อื่นรู้เท่าทันและสามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก การจัดการศึกษาจะยึดพื้นที่ซึ่งมีบริบทและความต้องการแตกต่างกันเป็นพื้นฐานในการพัฒนา เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มวัยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับศักยภาพและ โอกาสของพื้นที่นั้น ๆ โดยบูรณาการการจัดการศึกษาภายใต้ 9 ประเด็นยุทธศาสตร์ ในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอันได้แก่

1.2.1 การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก

1.2.2 การพัฒนาสถานศึกษาและองค์ความรู้

1.2.3 การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์

1.2.4 การพัฒนาครูทั้งระบบ

1.2.5 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

1.2.6 การวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้

1.2.7 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

1.2.8 การส่งเสริมการมีงานทำ

1.2.9 การบริหารจัดการกลยุทธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการไว้ทั้งหมด 6 กลยุทธ์ คือ

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

2. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

3. ขยายโอกาสทางการศึกษา

4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ หลักกรรมมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา

6. พัฒนาการศึกษาระดับพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ บริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับ กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประเมินและรายงานผล

2. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

3. วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

4. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับคนพิการ

1. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในสถานศึกษารวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ

2. สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ

3. วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ

4. ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาของคนพิการ

5. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก
6. ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

8. ประธาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

9. ประธานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ที่อยู่ในความดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 172 แห่ง จำแนกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

1. โรงเรียนเฉพาะความพิการ 48 โรงเรียน ใน 37 จังหวัด

1.1 โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีจำนวน 21 โรงเรียน ใน 20 จังหวัด (รับนักเรียนแบบอยู่ประจำ)

1.2 โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น มีจำนวน 2 โรงเรียน ใน 2 จังหวัด (รับนักเรียนแบบอยู่ประจำ) คือ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีจำนวน 5 โรงเรียน ใน 5 จังหวัด (รับนักเรียนแบบอยู่ประจำ) คือ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนศรีสังวาลย์ขอนแก่น โรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนศึกษาพิเศษชยันนาท โรงเรียนการศึกษาพิเศษชลบุรี

1.4 โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีจำนวน 19 โรงเรียน ใน 19 จังหวัด (รับนักเรียนแบบอยู่ประจำ)

1.5 โรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา สำหรับให้บริการทางการศึกษาแก่เด็ก 5 ประเภท คือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น และบุคคลออทิสติก ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนใต้ (รับนักเรียนแบบอยู่ประจำ)

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพเด็กพิการ มี 77 ศูนย์
 - 2.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 13 ศูนย์ ใน 13 จังหวัด
 - 2.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด 64 ศูนย์ ใน 64 จังหวัด
3. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 51 โรงเรียน ใน 43 จังหวัด
 - 3.1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25 โรงเรียน ใน 22 จังหวัด (รับนักเรียนแบบ อยู่ประจำ)
 - 3.2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 26 โรงเรียน ใน 24 จังหวัด (รับนักเรียน แบบอยู่ประจำ) จำนวน 25 โรงเรียน แบบไป-กลับ จำนวน 1 โรงเรียน)

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงได้ปรับปรุงภารกิจและการแบ่งกลุ่มภายใน ให้สอดคล้องกับกฎหมายและบทบาทหน้าที่ดังกล่าวโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มบริหารงานทั่วไป (General Administration Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ปฏิบัติงานธุรการ และงานสารบรรณในสำนัก
- 1.2 ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป
- 1.3 ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในสำนัก
- 1.4 การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน
- 1.5 ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมและผลงานของสำนัก
- 1.6 เผยแพร่และให้บริการข้อมูลข่าวสาร
- 1.7 ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก
- 1.8 บริหารงานบุคลากรและการพัฒนาองค์กรในสำนัก
- 1.9 พัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการ
- 1.10 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในสำนักที่มีใช้งานกลุ่มใด

โดยเฉพาะ

- 1.11 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มแผนและงบประมาณ (Plan and Budget Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

2.1 จัดทำแผนการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.2 ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร และการจัดการศึกษารวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน

2.3 ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำเอกสารสารสนเทศ รับรองตามดัชนีชี้วัดที่รับผิดชอบ ในด้านการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ในเอกสารคู่มือการรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.4 ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำเอกสารคำขอต้งงบประมาณ งานโครงการ/กิจกรรม ของสถานศึกษา เพื่อบูรณาการแผนงานโครงการ/กิจกรรม

2.5 ศึกษา วิเคราะห์จัดทำเป้าหมาย เกณฑ์มาตรฐาน ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ของแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการและเด็กด้อยโอกาส

2.6 ศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุงแผนพัฒนาและกรอบนโยบายด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและเด็กด้อยโอกาสทั้งในระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.7 ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำเอกสารรายละเอียดคำขอต้งงบประมาณ และรายละเอียดประกอบคำชี้แจงตามร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อรัฐสภา ทูลงบรายจ่าย รวมทั้งการบริหารงบประมาณ

2.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือการจัดการระบบเครือข่ายความ เชื่อมโยงระหว่างองค์กรกับหน่วยงานต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการการศึกษา สำหรับคนพิการและเด็กด้อยโอกาส

2.9 ศึกษา วิเคราะห์วิจัย และติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้จ่าย งบประมาณ และผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการจัดการศึกษา

2.10 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มวิจัยและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา สำหรับคนพิการ (Research and Development of Media, Technology and Educational Facilities for People with Disabilities Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษา วิจัย พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และนวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

3.2 ส่งเสริมการให้บริการทางการศึกษา ด้านการสาธิต ฝึกอบรม การผลิต การนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้ การซ่อมบำรุงรักษาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาแก่คนพิการและผู้เกี่ยวข้อง

3.3 กำหนดมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

3.4 วิจัยและพัฒนากระบวนการกระจายเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และนวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล

3.5 ผลิตและพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.6 กำกับ ติดตาม และประเมินผล การให้บริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และนวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

3.7 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ (Educational Promotion in Schools for Disabilities Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

4.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

4.3 ส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

4.4 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

4.5 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ

4.6 ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

4.7 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคนพิการ ครอบครัวยุติธรรม ชุมชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

4.8 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและมาตรฐานการศึกษาสำหรับคนพิการ

4.9 ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด

เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และงานกิจการนักเรียน

4.10 ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

4.11 ส่งเสริมงานกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ

4.12 ประสานและส่งเสริมการป้องกัน แก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการ

4.13 ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและวัฒนธรรม

4.14 ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนทั่วไปและคนพิการ

4.15 ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนของตนเอง

4.16 ส่งเสริมเครือข่ายประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการ

4.17 ส่งเสริมงานนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

4.18 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส (Educational Promotion for Disadvantaged Person Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

5.1 ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานศึกษา

5.2 งานสิทธิและโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานศึกษา

5.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนสถานศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.4 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ด้อยโอกาสในสถานศึกษา

5.5 ส่งเสริมการแนะแนวทางการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ งานสุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วิทยุนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

5.6 ส่งเสริมเครือข่ายประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และการประกอบอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.7 ส่งเสริมกิจกรรมพิเศษ และงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5.8 ส่งเสริมดูแลนักเรียนประจำ ประสานการป้องกันและแก้ปัญหาการใช้สารเสพติด และส่งเสริมป้องกัน แก้ไข และคุ้มครองความประพฤติของนักเรียน รวมทั้งระบบช่วยเหลือนักเรียน

5.9 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.10 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้ด้อยโอกาส

5.11 วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.12 ส่งเสริม วิจัย พัฒนา มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.13 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.14 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

5.15 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. กลุ่มบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา (Personnel Administration in Educational Institutions Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

6.1 วางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่ง และวิทยฐานะ

6.2 สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน และการออกจากราชการของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

6.3 ดำเนินงานบำเหน็จความชอบ และทะเบียนประวัติ

6.4 ดำเนินการเกี่ยวกับค่าตอบแทนพิเศษ

6.5 พัฒนาบุคลากร ส่งเสริม ยกย่องเชิดชูเกียรติ และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ

6.6 ดำเนินงานวิจัย อุทิศธรณ์ ร้องทุกข์ และดำเนินคดีของรัฐ

6.7 ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

6.8 จัดทำมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

6.9 ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคลและจัดทำรายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษา เพื่อเสนอคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

6.10 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. กลุ่มออกแบบและก่อสร้างในสถานศึกษา (Design and Construction for Schools Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

7.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจ วางผัง ออกแบบ เขียนแบบ งานสถาปัตยกรรม วิศวกรรม ประเมินราคากลาง ควบคุมและตรวจสอบงานก่อสร้าง ของสถานศึกษา

7.2 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนางาน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา

7.3 ควบคุมคุณภาพ กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการออกแบบด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และราคากลางมาตรฐาน

7.4 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล ให้คำปรึกษาและบริการงานด้านอาคารสถานที่กับสถานศึกษา

7.5 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

8. กลุ่มพัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส (Educational Management Development for People with Disabilities and Disadvantaged Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

8.1 ประสานงานและจัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนพัฒนา ยุทธศาสตร์ และแผนแม่บทการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

8.2 พัฒนาระบบการจัดการศึกษา ระบบการส่งต่อ และระบบการสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอย่างเป็นรูปธรรม

8.3 เร่งจัดทำกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และวิธีการ ที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ที่สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

8.4 กำหนดนโยบายด้านบริหาร และกลไกการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและ ผู้ด้อยโอกาสพร้อมจัดทำแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติ

8.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนตีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

8.6 ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการและการศึกษาสงเคราะห์

8.7 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

8.8 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

9. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษและเรียนร่วม (Educational Promotion in Special Education and Inclusive Center Group) มีภารกิจ ดังต่อไปนี้

9.1 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับ เด็กพิการเรียนร่วมและเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ ของเด็กพิการเรียนร่วมและเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.3 วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดประเมินผล การศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมและเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.4 ส่งเสริม วิจัย พัฒนา มาตรฐานการเรียนร่วม มาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ และการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมและเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.5 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดเรียนร่วม และศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.6 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมและเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.7 ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10. กลุ่มกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ (Educational Promotion and Development Fund for Handicapped Group) มีอำนาจหน้าที่

จัดวางแผนดำเนินการจัดการกองทุนและบริหารกองทุนโดยจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนปฏิบัติการควบคุม กำกับ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ บริหารจัดการในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ตามนัยมาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

10.1 ศึกษา วิเคราะห์ เสนอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ

10.2 บริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การลงทุน การหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

10.3 จัดทำเอกสารรายละเอียดคำขอจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี กรอบงบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง และบันทึกข้อมูลโปรแกรมระบบคำของบประมาณประจำปี ของสำนักงานงบประมาณ

10.4 จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และบันทึกข้อมูลแผนการใช้จ่ายตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี (แบบจัดทำแผน/รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี) ในโปรแกรมระบบจัดหางบประมาณพร้อมทั้งจัดทำเอกสารคู่มือการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณของกองทุนฯ และการจัดทำ MTEF ในแผนกลยุทธ์

10.5 จัดทำรายงานฐานข้อมูลเพื่อรายงานภาวะเศรษฐกิจและการคลัง CFO

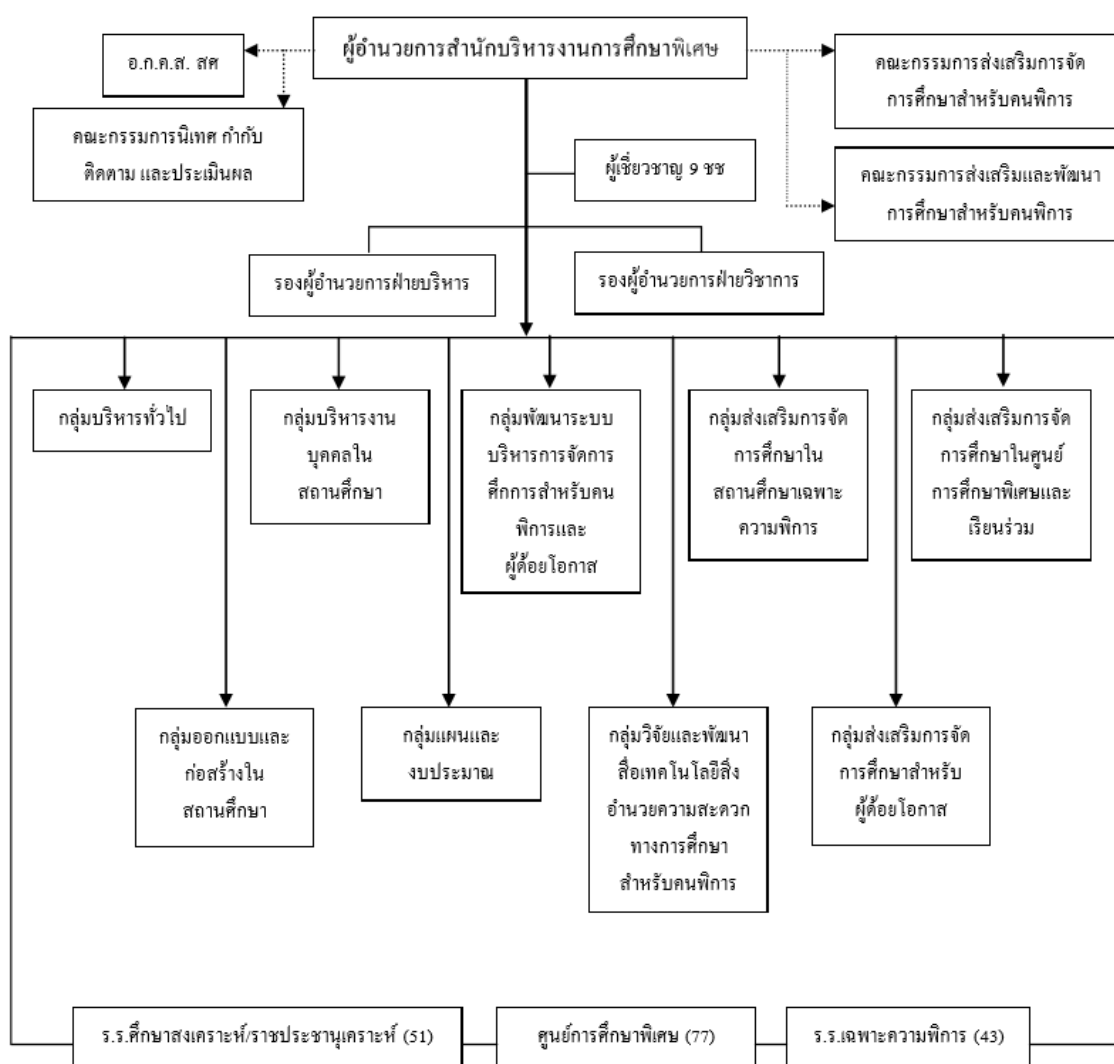
10.6 จัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี

10.7 จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของกองทุนเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ/คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้ความเห็นชอบ

10.8 วิเคราะห์โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากเงินกองทุน และแจ้งผลการอนุมัติพร้อมเร่งรัดหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนกองทุนให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงิน

- 10.9 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ/คณะอนุกรรมการฯต่าง ๆ
พร้อมจัดทำรายงานการประชุม
- 10.10 ทำหน้าที่เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ/คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ
- 10.11 ดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)
- 10.12 ติดตามประเมินผลโครงการและการใช้เงินกองทุน พร้อมรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนให้คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ
- 10.13 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชีทั้งหมดตามหลักบัญชีที่กรมบัญชีกลางกำหนด
- 10.14 จัดทำงบการเงินประจำปีของกองทุนส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชี
- 10.15 จัดทำรายงานสถานการณ์เงินกองทุนส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 10.16 ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน
- 10.17 ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- 10.18 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ภาพ 1 แสดงโครงสร้างการแบ่งและอัตรากำลัง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ขอบเขตการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 56) ได้กำหนดไว้ คือ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ยึดหลักการบริหารโรงเรียนรูปแบบใหม่ ดังกล่าวนำมากำหนดเป็นขอบเขตในการจัดการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

1.ด้านการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2524 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2550, หน้า 161) ได้กล่าวถึง ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา คือ การจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับการเรียนและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถพอที่จะนำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุข มีความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือเพื่อแม่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

ธีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 125) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการหมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็งานที่เกี่ยวข้องกับครูหรือนักเรียนก็ตาม

จากความหมายของการบริหารงานวิชาการข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด อันได้แก่ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลัก ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากจะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร

และการจัดการเรียนการสอนให้มีการพัฒนา เพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่มุ่งหวัง ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้หลากหลายด้วยกันหลายท่าน เช่น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 82) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากผลงานด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรม การศึกษา และการจัดการเรียนสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะงานนั้น

อภิชาติ บุญช่วย (2549, หน้า 71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญผู้บริหารจะต้องเตรียมการวางแผนสิ่งต่าง ๆ ไว้เป็นอย่างดีถูกต้องเหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางตามแผนที่กำหนดทั้งนี้การจัดการเรียนการสอน หรืองานวิชาการ จะจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียน ควรเปิดกว้างให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ตลอดเวลา ทั้งในและนอกห้องเรียน และที่สำคัญที่สุดเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีที่สังคมต้องการ

จากที่นักศึกษากล่าวมา นำมาสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจในการบริหารงานของโรงเรียน เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับผู้เรียนในการที่จะหาแนวทางหรือวิธีการที่จะให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถพิเศษ ทักษะที่จะส่งเสริมการเรียนการสอน

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ได้มีผู้ให้ความสนใจในด้านการบริหารงานวิชาการ ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 59) ถ้ามองในด้านของงานสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดการเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 37) ได้กำหนด
 ขอบข่ายของงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน
3. การนิเทศภายใน
4. การวัดและการประเมินผลการศึกษา
5. การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-38) ได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจไว้ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. การวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
7. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
8. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนวการศึกษา
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
12. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวทัศน์กร หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากความหมาย ความสำคัญ และขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า
 การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา เป็นกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการ
 การพัฒนา การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
 เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมีหลักการและเหตุผล เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
 หลักสูตร สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล โดยมีความสำคัญ คือ เป็นสาระสำคัญของ
 การศึกษาที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ภารกิจ ถูกต้อง
 เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น โดยคณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการด้านหลักสูตร ในการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการบริการ ด้านแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสามารถดูแล ติดตามตรวจสอบ ผลการบริหารงานวิชาการได้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายตามแผนที่กำหนด

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

ความหมายของการบริหารงานงบประมาณ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานงบประมาณไว้ดังนี้ สัมมา ธรนิธย์ (2553, หน้า 100) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย เพื่อมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมีการควบคุม การดำเนินงานทางการเงินตามกฎหมายเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ตัวเลขแสดงรายรับว่ามาจากทางใด และรายจ่ายที่ต้องจ่ายตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมและค่าใช้จ่ายที่จำเป็น

สมศักดิ์ กรอบสูงเนิน (2552, หน้า 20) กล่าวว่า การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง ผู้บริหารต้องเกี่ยวข้องกับงบประมาณตั้งแต่การจัดตั้งงบประมาณ การแสวงหา งบประมาณ การบริหาร งบประมาณการใช้จ่ายงบประมาณ การรายงานงบประมาณ ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยการอาศัยข้อมูล ตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และการบริหารงาน งบประมาณควรจะต้องยืดหยุ่นได้ตามความ ต้องการและสถานการณ์ ยึดหลักการใช้งบอย่าง ประหยัด โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดให้ได้ก็จะสามารถบริหารงานประสพผลสำเร็จ

ณรงค์ สัจพันธ์ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จ ที่แสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงโครงการ ค่าใช้จ่าย ตลอดจนถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545, หน้า 7) ได้ให้ความหมาย ของงานงบประมาณว่า หมายถึง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Bass Budgeting) โดยมุ่งเน้นผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcome) ของงานเชื่อมโยงทรัพยากร กับผลงานให้ความอิสระแก่สถานศึกษา ในการบริหารจัดการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จของงาน

สรุปได้ว่า ความหมายของการบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การวางแผนการใช้งบประมาณ ที่ระบุโครงการ กิจกรรม ที่สถานศึกษาต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่อยู่ในรูปของผลงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยมีขั้นตอนกระบวนการที่เชื่อมกัน โดยครอบคลุมงานทุกงานที่สถานศึกษาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

ความสำคัญของการบริหารงานงบประมาณ

สถานศึกษาเป็นองค์กร ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อผลิตนักเรียนนักศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ โดยอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ที่สถานศึกษานั้น ๆ มีอยู่หรือแสวงหาเพิ่มเติม งบประมาณในฐานะที่เป็นแผนการใช้จ่ายทรัพยากรของหน่วยงาน จึงน่าจะมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปโดยราบรื่น

ขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 39-50) ได้กำหนดขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานงบประมาณ ไว้ดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

จากความหมาย ความสำคัญ และขอบข่ายของการบริหารงานงบประมาณ ที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาสรุปเป็นสาระที่สำคัญว่า การบริหารงานงบประมาณนั้น เป็นงานที่สถานศึกษาจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการบริหารหน่วยงานต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ของสถานศึกษา โดยมีการจัดทำแผนงานโครงการ ทำแผนประจำปีในการรองรับใช้งบประมาณจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาอย่างเพียงพอ ถูกต้องตามระเบียบ และความจำเป็นของสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการบริหารงานบุคลากรให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการเชิญเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของการบริหารงานบุคคล

งานบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้สามารถดำเนินงานด้านต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักการศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

สุภาพร พิศาลบุตร (2543, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคลากรไว้ว่า หมายถึง ภารกิจหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารที่ใช้ทั้งศาสตร์และ ศิลปะในการจัดวางแผนกำลังคน การสรรหา คัดเลือก และการบรรจุบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงานพร้อมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ให้เกิดผลสูงสุด อารง รักษาและพัฒนาบุคคลเหล่านั้นเพื่อผลสำเร็จขององค์การ

สุนันทา เลาहनันท์ (2546, หน้า 5) ได้กล่าวสรุปว่า การบริหารงาน บุคลากร เป็นกระบวนการตัดสินใจและการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกระดับ ในหน่วยงาน เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพสูงสุดที่จะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมาย ขององค์การ กระบวนการต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้อง ได้แก่ การวางแผนงานบุคลากร การวิเคราะห์งาน การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมและการพัฒนา การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน การจ่ายค่าตอบแทนสวัสดิการและผลประโยชน์แก่บุคคล สุขภาพและความปลอดภัย บุคลากร และแรงงานสัมพันธ์ การพัฒนาองค์การตลอดจนการวิจัยด้านบุคลากร

อุทัย ธรรมเตโช (2546) กล่าวว่า การเสาะแสวง หาคนดี มีความรู้ ความสามารถ ให้มาทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และเมื่อได้มาแล้วก็ส่งเสริมขวัญกำลังใจให้ความดีความชอบ ให้สวัสดิการ ส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อให้อยู่และทำประโยชน์ในหน่วยงานให้นานที่สุด จนพ้นจากงาน เมื่อพ้นแล้วก็มิบำเหน็จบำนาญและสวัสดิการให้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวว่า การจัดบุคลากร ให้ปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ การพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

สุทธญาณ์ นามวงศ์ (2558, หน้า 17) ความหมาย ของการบริหารงานบุคคล ได้ว่า การบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน มีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหาและการเลือกสรรบุคคลากรเข้าสู่หน่วยงาน จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงานซึ่งเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานบุคคล คือ การได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมตามความต้องการของหน่วยงาน โดยหน่วยงานสามารถดึงดูด อนุรักษ์ รักษาและพัฒนาให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถกระทำภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของหน่วยงาน

จากแนวความคิดของนักวิชาการ และหน่วยงานทำการศึกษา ดังกล่าวสรุปได้ว่าการบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรตั้งแต่การสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การบำรุงรักษา และพัฒนาให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ

ความสำคัญของการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลนั้นมีความสำคัญ เพราะเป็นการบริหารงานเช่นเดียวกับการบริหารทรัพยากรอื่นขององค์กร คือผู้บริหารพยายามจะต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรหรือหน่วยงาน ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2531) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานบุคลากรไว้ว่า เพื่อเป็นการสรรหาและเลือกสรรให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและความประพฤติ เพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดผลสูงสุด เพื่อรักษากำลังคนบำรุงส่งเสริม สมรรถภาพและกำลังใจ เพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ดีมีประสิทธิภาพสูงสุด

จอร์ตัน (อ้างถึงใน สุรพันธ์ ยนต์ทอง, 2549) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานบุคคลว่า การบริหารงานบุคคลเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับคน บรรดาสิ่งต่าง ๆ เช่น สิ่งก่อสร้าง เงิน อุปกรณ์ ฯลฯ แม้จะมีความสมบูรณ์เพียงใดก็ตาม

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลนั้น มีความสำคัญ คือ ช่วยป้องกัน และแก้ปัญหาในองค์กร เป็นการสร้างเสริมและพัฒนาองค์กร บทบาท หน้าที่ของบุคคลได้ชัดเจน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถความชำนาญ อย่างต่อเนื่อง เป็นการวางแผนกำลังคนสามารถกำหนด

ขอข่ายของการบริหารงานบุคคล

ขอข่ายของการบริหารงานบุคคลากร มีนักการศึกษาและหน่วยงานทำการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 52-53) กล่าวว่า ขอข่ายการบริหารบุคคลากร ได้แก่ การกำหนดความต้องการบุคคลากร การวางแผนจัดบุคคลากรเข้าปฏิบัติงาน การกำกับติดตามและนิเทศบุคคลากร การพัฒนาและธำรงรักษาบุคคลากร การประเมิน การปฏิบัติงานของบุคคลากร

รัตนา กาญจนพันธ์ (ม.ป.ป.) ได้ถึงขอข่าย/ภารกิจ การบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
3. การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

โดยสรุปขอข่ายของการบริหารงานบุคคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย การจัดบุคคลากรเข้าปฏิบัติงาน และการให้บุคคลากรพ้นจากงาน ซึ่งบุคคลากรนั้นนับได้ว่าเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ หากองค์การใดที่มีบุคคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีระเบียบวินัยดี มีความรับผิดชอบ ก็จะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และงานจะเกิดประสิทธิภาพสูง

จากความหมาย ความสำคัญ และขอข่ายของการบริหารงานบุคคล ที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาสรุปเป็นสาระที่สำคัญได้ว่า การบริหารงานบุคคลากร เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลากรตั้งแต่การสรรหาบุคคลากรเข้าปฏิบัติงาน การบำรุงรักษา และพัฒนาให้บุคคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ ช่วยป้องกัน และแก้ปัญหาในองค์การ เป็นการสร้างเสริมและพัฒนาองค์การ เป็นการวางแผนกำลังคน สามารถกำหนดบทบาท หน้าที่ของบุคคลได้ชัดเจน พัฒนาบุคคลากรให้มีความรู้ ความสามารถความชำนาญอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบวินัยดี มีความรับผิดชอบ ให้งานนั้นประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และงานจะเกิดประสิทธิภาพสูง

4. การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้องค์กรบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการบริหารงานทั่วไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2544) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานธุรการทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จำเป็นต้องปฏิบัติทั้งที่เป็นงานภายในและงานที่ติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หวน พินิจพันธ์ (2549) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการหรือการบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ทั้งในด้านงานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ งานบุคคลและงานทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานทุกอย่างในสถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ จึงมักเรียกให้เต็มรูปแบบว่า “การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ”

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล กับทั้งการให้บริการด้านต่าง ๆ ในทุกระบบของการจัดการศึกษา ซึ่งอาจไม่ใช่งานที่ไม่ใช่ภารกิจหลัก แต่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา

ความสำคัญของการบริหารงานทั่วไป

สมพิศ ไห้งาม และคณะ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า งานธุรการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องปฏิบัติทั้งนี้เป็นงานภายในและงานติดต่อกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการไปเป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพถูกต้อง ตามระเบียบของทางราชการ

กมล ภูประเสริฐ (2549) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารงานทั่วไปหรืองานธุรการในสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อเป็นการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายหรือตามที่ต้องการงานธุรการ

ในสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนส่วนที่คอยประสานงาน หรือคอยสนับสนุน ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไปมีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้สถานศึกษามีข้อมูลในการจัดการศึกษา สนับสนุนงานด้านอื่น ๆ ตลอดจนยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารทั่วไปมากพอ ๆ กับงานด้านอื่น ๆ

ขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไป

กฤษฎีกา สคร (2536) สรุปว่าขอบข่ายของงานบริหารทั่วไป มีดังนี้

1. งานธุรการและงานสรรบรรณ ได้แก่ การเก็บรักษาผลงานของสถานศึกษา งานประชาสัมพันธ์
2. งานทะเบียนและรายงาน ได้แก่ งานทะเบียน สถิติ และการรายงานต่าง ๆ
3. งานอาคารสถานที่ ได้แก่ การดูแลรักษาอาคารสถานที่ งานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อม
4. งานกิจการนักเรียนและบริการต่าง ๆ ได้แก่ แบบเรียน เทคโนโลยีทางการศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ
5. งานด้านชุมชนสัมพันธ์ ได้แก่ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

รัตนา กาญจนพันธุ์ (ม.ป.ป., หน้า 29) ได้อธิบายถึงขอบข่าย/ภารกิจการบริหารงานทั่วไปไว้ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคลกรและบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย

12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน และสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น ๆ

จากความหมาย ความสำคัญ และขอบข่ายของการบริหารงานทั่วไป ที่กล่าวมาแล้ว นั้น สามารถนำมาสรุปเป็นสาระที่สำคัญได้ว่า การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ สนับสนุนในการจัด การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กับทั้งการ ให้บริการด้านต่าง ๆ ในทุกระบบของการจัดการศึกษาซึ่งอาจไม่ใช่ภารกิจหลัก แต่มี ความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีข้อมูลในการจัดการศึกษา สนับสนุนงานด้านอื่น ๆ ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมไปถึงงานบริหารกิจการนักเรียน ตลอดจนจนเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ในเรื่อง การบริหารทั่วไปมากพอ ๆ กับงานด้านอื่น ๆ

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle)

วงจรเดมมิ่งหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Act แปลว่า วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง เป็นวงจรที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง วงจรเดมมิ่ง สมคักย์ สินธุระเวชญ์ (2542, หน้า 180-190) กล่าวว่าแนวคิดของวงจรมี้ ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิ่ง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ. 1940 จนเป็นที่เผยแพร่ หลายในชื่อ วัฏจักรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan-P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check-C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (ACT-A)

ขั้นตอนที่1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมา โดยละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (DO) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1. การวางแผนการกำหนดการ

1.1 การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ

1.2 กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง

1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2. การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดแบบนี้ สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ

3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม

3.3 พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ทำให้รู้สภาพการของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผนซึ่งประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

2. รวบรวมข้อมูล

3. พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงาน จัดแสดงผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่า เกิดความบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติตามแก้ไขปัญหตามลักษณะที่ค้นพบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

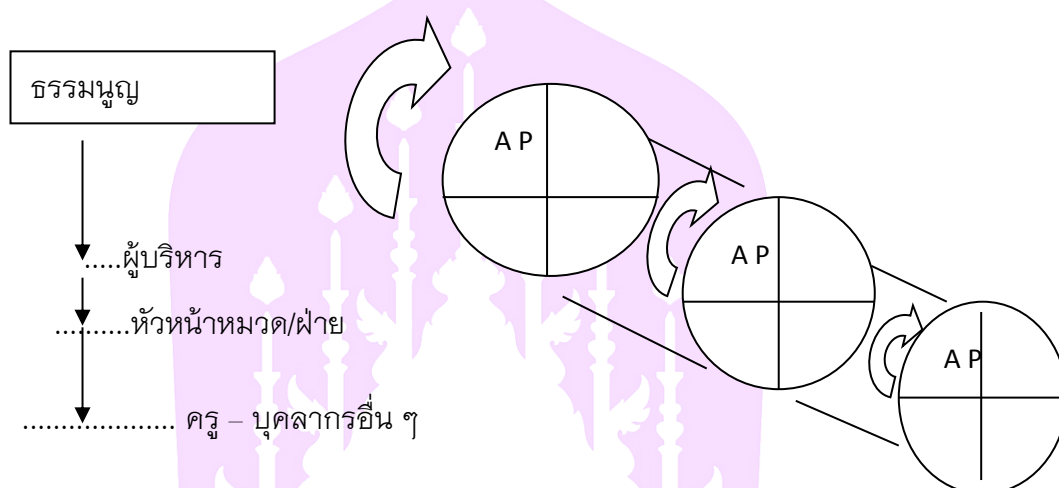
2. ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

2.1 การย้ายนโยบาย

2.2 การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน

2.3 การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

นอกจากนี้ยังสามารถแสดงการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกระบบที่เชื่อมโยงกัน ดังภาพประกอบ

ภาพ 2 แสดงการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของทุกระดับที่เชื่อมโยงกัน

ที่มา: สมศักดิ์ สีนธูระเวชญ์ (2542, หน้า 190)

จากภาพจะเห็นได้ว่าการควบคุมคุณภาพตามกระบวนการ PDCA จะต้องมีการกระทำในทุกระบบอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดหรือฝ่าย ครูและบุคลากรอื่น ๆ และมีการเชื่อมโยงกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ อันจะส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพตามมาด้วย นอกจากนี้ยังต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรจะมีการประเมินตนเองไปพร้อมกันด้วย กล่าวคือ ในกระบวนการปฏิบัติ หรือ D (Do) ควรจะมีวงจร PDCA หมุนอยู่ด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในขณะที่มีการทำงานก็จะมีประเมินตนเองไปพร้อมกัน

สรุป การบริหารงานด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นกระบวนการบริหารคุณภาพที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในองค์กรหรือหน่วยงาน และเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง การบริหารงานด้วยกระบวนการวงจรเดมมิ่ง จะต้องประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชฎากานต์ ภิญญากรณ์ (2557) ได้ศึกษาถึง รูปแบบการจัดบริการสังคม ด้านการศึกษาของเด็กพิเศษของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรีเขต 1 ดำเนินการตามกรอบการบริหารโดยใช้โครงสร้างซีท ได้แก่ การบริหารด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือและการบริหารจัดการ โดยจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กพิเศษพบว่า ระดับความสำคัญของรูปแบบการจัดการศึกษาของเด็กพิเศษร่วมกับเด็กปกติในสถานศึกษาโดยรวม มีค่าเฉลี่ย ในด้านการจัดการเรียนร่วม และด้านบุคลากรมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคัดแยกเด็ก ด้านการวัดและการประเมินผล การจัดการเรียนร่วม ด้านอาคาร สถานที่ และ ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองน้อยที่สุด รูปแบบการจัดการเรียนร่วมเด็กปกติกับเด็กพิเศษ ในสถานศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิด โครงสร้างซีท (SEAT) ร่วมกับแนวคิด ด้านการจัดการและการสนทนากลุ่มมีแนวทาง 8 ประเด็นด้วยกัน คือ 1) การบริหารจัดการ 2) บุคลากร 3) งบประมาณ 4) การคัดแยกเด็ก 5) การจัดการเรียนร่วม 6) การวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนร่วม 7) ความร่วมมือของผู้ปกครอง และ 8) อาคารสถานที่ จากรูปแบบการจัดการเรียนร่วมเด็กปกติกับเด็กพิเศษที่ทำขึ้น สามารถนำมา ปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนสำหรับเด็กพิเศษในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับความพร้อมของเด็กพิเศษมากยิ่งขึ้น

ธีรพันธ์ กันยะลา (2554) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนเฉพาะ ความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากร ทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับน้อย 3) บุคลากร ทางการศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียน เฉพาะความพิการที่จัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

โดยระหว่างโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล กับ โรงเรียนนครราชสีมาปัญญานุกูล ระหว่างโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล กับโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล และระหว่างโรงเรียนนครราชสีมาปัญญานุกูล กับโรงเรียนอุบลปัญญานุกูล มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

อภิญา พัฒนโพธิ์ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนา จำนวน 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 36.67 2) ด้านความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถจัดทำแผนได้ในระดับความเหมาะสมมากทุกคน และ 3) ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดกิจกรรมได้ในระดับดีทุกคน แต่ยังขาดความชำนาญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน จึงดำเนินการพัฒนากลุ่มเป้าหมายต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายในผลการพัฒนา พบว่ากลุ่มเป้าหมายทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกแผน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ และมีพฤติกรรมการสอนดีขึ้นตามลำดับอยู่ในระดับที่น่าพอใจทุกคนทำให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 4 คน โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ในระดับที่พอใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในด้านอื่น ๆ ต่อไป

สุจินต์ สว่างศรี (2552) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Swot) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในมีข้อจำกัด ด้านโครงสร้าง

และนโยบาย ด้านการให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ อุปสรรค ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย ของสถานศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และ โรงเรียนเรียนร่วม ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย จัดในสถานศึกษา 3 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วม องค์ประกอบของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มี 8 ด้าน 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นมืออาชีพ 7 ตัวชี้วัด 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 4 ตัวชี้วัด 3) การคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 5 ตัวชี้วัด 5) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2 ตัวชี้วัด 7) ด้านการให้บริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 8 ตัวชี้วัด และ 8) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3 ตัวชี้วัด ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิทย์ สุทาลา (2552) ได้ศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ผู้ตอบระบุด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มากที่สุด แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ คือ ควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และนำผลที่พบมาปรับปรุง แก้ไข วางแผนพัฒนาการดำเนินงานต่อไป โดยทุกขั้นตอนควรเน้นการมีส่วนร่วม

เพ็ญศรี คำสิงห์ (2551) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 4 ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาสูงสุดในด้านการนำองค์กร รองลงมามีปัญหาด้านการวางแผน 2) แนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 2 ด้าน คือ ด้านการนำองค์กร ประกอบด้วยแนวทาง 3 ประการ

คือ ประชุมวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการ และให้การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และด้านการวางแผน ประกอบด้วย 4 ประการ คือ ประชุมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น แต่งตั้งคณะกรรมการ และนิเทศการติดตาม

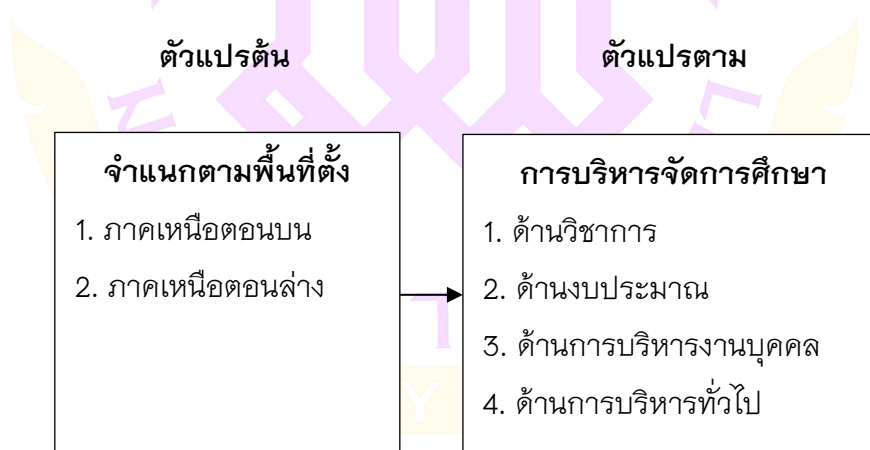
ณัฐวดี ชูศรี (2548) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ร่วมรับรู้และร่วมทำ เมื่อพิจารณาจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ พบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ร่วมรับรู้และร่วมทำ ผู้ปกครองที่มีอายุระหว่าง 45-59 ปี มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุอื่น ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอาชีพอื่น และผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 10,000-50,000 บาท และ 100,000-150,000 บาทต่อปี มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าช่วงรายได้อื่น และ 2) ปัญหาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเข้ารับบริการศึกษา การให้ข้อมูลที่ไมชัดเจนของเจ้าหน้าที่ และเสนอแนะให้จัดเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ปัญหาด้านการดูแลนักเรียนในเรื่องความสะอาด และการเป็นอยู่ที่ไม่ทั่วถึง โดยได้เสนอแนะให้จัดครูและพี่เลี้ยงดูแลนักเรียนในสัดส่วนที่เหมาะสม และปัญหาด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีมารยาทต่อผู้มาติดต่อและการปฏิบัติและพูดถึงนักเรียนที่เหมาะสม และปัญหาด้านการพิจารณารับนักเรียนเข้าเรียนยังขาดการประเมินศักยภาพนักเรียนและการประชาสัมพันธ์รับสมัครนักเรียน โดยเสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์การรับนักเรียนทางสื่อต่าง ๆ และให้ความละเอียดรอบคอบกับการพิจารณาให้มาก

รำไพพร สาระโบก (2544) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามตัวแปรตำแหน่งและประสบการณ์ ปรากฏว่า 2.1) ทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่อง

ทางสติปัญญา ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2.2) ทักษะของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สำหรับข้อเสนอแนะได้แก่ ในการปรับปรุงการบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้ ควรสรรหาบุคลากรที่สามารถรับสภาพของเด็กและสามารถให้ความรักแก่เด็กได้ การจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตรงกับสภาพของโรงเรียนและตรงกับสาขาวิชา ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่ตรงกับความสามารถและความถนัดของแต่ละคน การพัฒนาให้ความรู้แก่บุคลากร ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงและยุติธรรม ควรจัดการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบและชัดเจน ควรมีเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินบุคลากรและแจ้งให้ทุกคนทราบทั่วกัน รวมทั้งมีการประเมินตามกฎระเบียบด้วยความยุติธรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้เห็นแนวทางในการศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตาม กระบวนการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร** ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูของ โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคเหนือตอนบนและกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง รวมทั้งหมด 402 คน มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มภาคเหนือตอนบน
 - 1.1 โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ครูผู้สอน จำนวน 51 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 56 คน
 - 1.2 โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 53 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 58 คน
 - 1.3 โรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 51 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 56 คน
 - 1.4 โรงเรียนกาวิละอนุกูล จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 61 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 66 คน

2. กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

2.1 โรงเรียนพิษณุโลกปัญญานุกูล จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 55 คน

2.2 โรงเรียนพิจิตรปัญญานุกูล จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 53 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 56 คน

2.3 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 51 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 55 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร

$$N = 402$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$$e = .05$$

$$n = \frac{402}{1 + 402(0.05)^2}$$

$$n = 200$$

จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยคำนวณสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่การจัดการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มภาคเหนือตอนบน		
1. โรงเรียนเชียงรายปัญญาอนุกุล	56	28
2. โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล	58	29
3. โรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล	56	28
4. โรงเรียนกาวิละอนุกุล	66	33
รวม	236	118
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง		
1. โรงเรียนพิษณุโลกปัญญาอนุกุล	55	27
2. โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล	56	28
3. โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาอนุกุล	55	27
รวม	166	82
รวมทั้งหมด	402	200

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษรวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ โดยมีเกณฑ์ความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามให้เนื้อหาได้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาและความชัดเจนในข้อความ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามเนื้อหา แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่า IOC เพื่อหาความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ ซึ่งได้ค่า IOC 1.00 แสดงว่าคำถามในแบบสอบถามข้อนี้มีเนื้อหาสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ สามารถนำคำถามนี้ไปใช้ได้ อีกทั้งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อคำถามมีเนื้อหาที่มีความกระชับมากยิ่งขึ้น
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรครูในสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน จากนั้นใช้วิธีการทดสอบประมาณค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตร Cronbach - α (ธานีรินทร์ คิลป์จารุ, 2557, หน้า 419) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้
6. ทำการปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยโรงเรียนเชียงรายปัญญาอนุกุล จังหวัดเชียงราย โรงเรียนแพร์ปัญญาอนุกุล จังหวัดแพร่ โรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล จังหวัดน่าน โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนพิษณุโลกปัญญาอนุกุล จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาอนุกุล จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ต่างจังหวัด ประกอบด้วย โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล จังหวัดแพร่ โรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล จังหวัดน่าน โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนพิษณุโลกปัญญาอนุกุล จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาอนุกุล จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนทั้งหมด 172 ฉบับ รับกลับคืนมา 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ส่วนโรงเรียนเชิงราชปัญญาอนุกุล จังหวัดเชิงราช ผู้ศึกษาดำเนินการแจกแบบสอบถาม จำนวน 28 ฉบับ และรับแบบสอบถามคืนกลับหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามเสร็จ จำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปมีการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, หน้า 358)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีการบริหารจัดการศึกษาในระดับมากที่สุด

3. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้สถิติ t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตารางข้อมูลและความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งจะเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วยเพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และพื้นที่การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปรากฏผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2-6

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	52	26.0
หญิง	148	74.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.0 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 26.0

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	69	34.5
30-39 ปี	78	39.0
40-49 ปี	46	23.0
50 ปี ขึ้นไป	7	3.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 3 พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา อายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5 ส่วนอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	167	83.5
สูงกว่าปริญญาตรี	33	16.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 83.5 และระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16.5

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	89	44.5
6-10 ปี	60	30.0
มากกว่า 10 ปี	51	25.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 5 พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมา 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.5

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นที่การจัดการศึกษา

พื้นที่การจัดการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มภาคเหนือตอนบน	118	59.0
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง	82	41.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 6 พบว่า ส่วนใหญ่สังกัดพื้นที่การจัดการศึกษากลุ่มภาคเหนือตอนบน คิดเป็นร้อยละ 59.0 และกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง คิดเป็นร้อยละ 41.0

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ปรากฏผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7-11

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยภาพรวม

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
ด้านการบริหารวิชาการ	4.22	0.48	มาก
ด้านการบริหารงบประมาณ	4.26	0.49	มาก
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.24	0.49	มาก
ด้านการบริหารทั่วไป	4.26	0.50	มาก
เฉลี่ยรวม	4.25	0.44	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.44) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.49) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.49) ส่วนด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.48)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้านการบริหารวิชาการ

ด้านการบริหารวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. มีการวิเคราะห์นโยบาย กลยุทธ์จุดเน้น เป้าประสงค์ ของกระทรวง สพฐ. สสศ. และสถานศึกษา มีการสำรวจและวิเคราะห์ความพร้อมของสถานศึกษา และได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา	4.16	0.55	มาก
2. มีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต วางพื้นฐานงานอาชีพ เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนหลังจบการศึกษา ตามความต้องการและความจำเป็นของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น	4.13	0.59	มาก
3. กำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP/IIP) ที่สอดคล้องกับความต้องการความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนการใช้แหล่งเรียนรู้และภายนอกสถานศึกษา การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.39	0.58	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการบริหารวิชาการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างเพียงพอและประสานกับหน่วยงาน ชุมชน สถานประกอบการในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.32	0.59	มาก
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	4.32	0.59	มาก
6. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.10	0.75	มาก
7. มีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.25	0.68	มาก
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินงาน การเรียนการสอน งานสนับสนุนงานการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกระดับ	4.22	0.68	มาก
9. มีการประชุมวิเคราะห์ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล งานการเรียนการสอนและงานสนับสนุนงานการเรียนการสอนในทุกระดับ เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา	4.21	0.68	มาก
10. นำผลการผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงงานโครงการ กิจกรรมที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายหรือไม่ตรงตามเป้าหมาย	4.12	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	4.22	0.48	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.48) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ มีกำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP/IIP) ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน การใช้แหล่งเรียนรู้และภายนอกสถานศึกษา การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษา วิเคราะห์ ผู้เรียน จัดทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ และประสานกับหน่วยงาน ชุมชน สถานประกอบการในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก รวมทั้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.75)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารงบประมาณ

ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความเหมาะสม ในการจัดทำแผนงานงบประมาณ แผนการใช้งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรประจำปี ให้สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นของต้นสังกัดและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการการศึกษาของสถานศึกษา	4.16	0.54	มาก
2. มีการจัดทำแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา และมีการกำหนดระเบียบ แนวทางการหารายได้โดยยึดหลักการตามระเบียบราชการ	4.07	0.65	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{x}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
3. มีการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของโครงการ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในแต่ละปี และเสนอแผนการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความเห็นชอบ	4.22	0.56	มาก
4. มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม รายละเอียดการดำเนินงาน โดยลำดับความสำคัญของงานไว้อย่างชัดเจน	4.37	0.60	มาก
5. มีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ทั้งด้านระยะเวลา งบประมาณและรูปแบบที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ	4.37	0.62	มาก
6. มีระบบการควบคุมการใช้งบประมาณตามแผนงานโครงการ กิจกรรม ตามระเบียบขั้นตอนที่กระทรวงการคลังกำหนด	4.32	0.60	มาก
7. มีการรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ	4.33	0.59	มาก
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การบริหารงานงบประมาณก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนงานโครงการ	4.30	0.65	มาก
9. มีการจัดทำสารสนเทศ ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนงานโครงการ	4.24	0.67	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
10. นำสารสนเทศการดำเนินงานและผลการ นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ไปปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	4.24	0.67	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.49	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.49) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม รายละเอียดการดำเนินงาน โดยลำดับความสำคัญของงานไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.60) และมีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ทั้งด้านระยะเวลา งบประมาณและรูปแบบที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.62) รองลงมาได้แก่ มีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อจัดหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา และมีการกำหนดระเบียบ แนวทางการจัดหารายได้ โดยยึดหลักการตามระเบียบราชการ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.65)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. มีการวิเคราะห์ กำหนดแผนงานและจัดทำแผน ความต้องการอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา ตามสภาพความต้องการกับภารกิจของ สถานศึกษา	4.24	0.61	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{x}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
2. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงาน วิธีการดำเนินงาน วิธีการติดตามประเมินผล และเกณฑ์การประเมินผล ตามมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนมีการมอบหมายงาน หน้าที่ให้ปฏิบัติ ในคู่มือ เอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน หรือเอกสารที่เรียนเป็นอย่างอื่น	4.22	0.64	มาก
3. มีการประชาสัมพันธ์การรับบุคลากรอย่างทั่วถึง และมีกระบวนการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด ด้วยโปร่งใสในรูปของคณะกรรมการ	4.25	0.64	มาก
4. มีการปฐมนิเทศบุคลากร ก่อนการมอบหมายภาระงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการงานที่ได้รับมอบหมายการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัย ข้อบังคับ แนวการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย	4.29	0.61	มาก
5. มีการมอบหมายภาระงานแก่บุคลากรอย่างชัดเจน ตามความรู้ ความสามารถ บทบาทและหน้าที่	4.19	0.59	มาก
6. มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการทำงานวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของสถานศึกษา	4.26	0.63	มาก
7. มีการนิเทศการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลงานเป็นประจักษ์ และจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รวมถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	4.24	0.65	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานการสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง การดำรงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรใน สถานศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด	4.25	0.65	มาก
9. มีการจัดทำสารสนเทศงานการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การดำรงรักษาบุคลากร การพัฒนา บุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของ บุคลากร เพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพบุคลากรของสถานศึกษา	4.20	0.60	มาก
10. นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การ ดำเนินงาน การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การดำรง รักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากร ไปใช้ในการวางแผนใน การบริหารบุคคลของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง	4.25	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.49	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม มีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.49) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ มีการปฐมนิเทศบุคลากร ก่อนการมอบหมายภาระงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัย ข้อบังคับ แนวการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการอบรมพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการทำผลงาน วิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$,

S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการมอบหมายภาระงานแก่บุคลากร อย่างชัดเจนตามความรู้ ความสามารถ บทบาทและหน้าที่ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.59)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษา พิเศษ ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ รวมทั้ง กำหนดแนวทางให้ครอบคลุม การสนับสนุนการจัดการ เรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร รวมทั้งงานบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกับ ภารกิจของสถานศึกษา	4.28	0.58	มาก
2. มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ครอบคลุม ทั้งด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัด สวัสดิการนักเรียนและบุคลากร งานบริการอื่น ๆ และ การบำรุงรักษาตามระเบียบ กฎหมาย มาตรฐานการ ปฏิบัติงาน มาตรฐานโรงเรียนการศึกษาพิเศษ	4.23	0.53	มาก
3. มีการจัดระบบงานสนับสนุนทุกงาน ที่ส่งเสริมงาน จัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียน ความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	4.24	0.61	มาก
4. มีการจัดวางระบบ ขั้นตอน การดำเนินงานตาม แนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และการบริการที่ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัด สวัสดิการนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ	4.28	0.62	มาก
5. มีการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงาน บริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา และระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างดำเนินงาน	4.19	0.67	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ รวมทั้ง กำหนดแนวทางให้ครอบคลุม การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร รวมทั้งงานบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา	4.28	0.58	มาก
2. มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ครอบคลุม ทั้งด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร งานบริการอื่น ๆ และการบำรุงรักษาตามระเบียบ กฎหมาย มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานโรงเรียนการศึกษาพิเศษ	4.23	0.53	มาก
3. มีการจัดระบบงานสนับสนุนทุกงาน ที่ส่งเสริมงานจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียน ความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.24	0.61	มาก
4. มีการจัดวางระบบ ขั้นตอน การดำเนินงานตามแนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และการบริการที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ	4.28	0.62	มาก
5. มีการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา และระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างดำเนินงาน	4.19	0.67	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
6. มีการประสานงาน การดำเนินงาน ตามระบบ การบริหารจัดการของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	4.27	0.61	มาก
7. มีการบำรุงรักษา การดำเนินของงานตาม แนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของ สถานศึกษา ที่ทำให้การจัดบริการต่าง ๆ ดำเนินไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.23	0.62	มาก
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตาม แนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของ สถานศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด	4.30	0.58	มาก
9. มีการจัดทำสารสนเทศผลการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของ สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียน ประจำ	4.29	0.58	มาก
10. นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทาง กรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ ไปพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง	4.33	0.56	มาก
เฉลี่ยรวม	4.26	0.50	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.56) รองลงมาได้แก่ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา และระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.67)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ ภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง

ในตอนนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิเคราะห์ได้ตามตาราง 12

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง

การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	\bar{X}	S.D.	t	P-value
ด้านการบริหารวิชาการ			1.763	.089
กลุ่มภาคเหนือตอนบน	4.27	0.43		
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง	4.16	0.54		

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการบริหารงบประมาณ			1.099	.779
กลุ่มภาคเหนือตอนบน	4.29	0.47		
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง	4.22	0.52		
ด้านการบริหารงานบุคคล			2.259	.044*
กลุ่มภาคเหนือตอนบน	4.31	0.43		
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง	4.14	0.56		
ด้านการบริหารทั่วไป			1.012	.223
กลุ่มภาคเหนือตอนบน	4.29	0.45		
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง	4.22	0.56		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบ การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง พบว่า มีเพียงการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารงานบุคคลเท่านั้น (P-value = .044) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปไม่มีความแตกต่างกัน อีกทั้งการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีการบริหารจัดการศึกษามากกว่าภาคเหนือตอนล่าง

บทที่ 5

บทสรุป

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษา และเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และบุคลากรครู โรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคเหนือตอนบนและกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง รวมทั้งหมด 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีกำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP/IIP) ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน การใช้แหล่งเรียนรู้และภายนอกสถานศึกษา การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างเพียงพอและประสาน

กับหน่วยงาน ชุมชน สถานประกอบการในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก รวมทั้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม รายละเอียดการดำเนินงาน โดยลำดับความสำคัญของงานไว้อย่างชัดเจน และมีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ทั้งด้านระยะเวลา งบประมาณและรูปแบบที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ รองลงมาได้แก่ มีการรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการจัดทำแผนระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อจัดหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา และมีการกำหนดระเบียบ แนวทางการจัดหารายได้ โดยยึดหลักการตามระเบียบราชการ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ มีการปฐมนิเทศบุคลากร ก่อนการมอบหมายภาระงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัย ข้อบังคับ แนวการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย รองลงมาได้แก่ มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการมอบหมายภาระงานแก่บุคลากรอย่างชัดเจนตามความรู้ความสามารถ บทบาทและหน้าที่

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางการอบงงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ รองลงมาได้แก่ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางการอบงงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา และระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างการดำเนินงาน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

และภาคเหนือตอนล่าง พบว่า มีเพียงการบริหารงานด้านบุคคลเท่านั้นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งการบริหารจัดการศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนบน มีการบริหารจัดการศึกษามากกว่าภาคเหนือตอนล่าง

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหาร และบุคลากรครูของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มภาคเหนือตอนบนและกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีความเข้าใจถึงคำว่า “การศึกษาพิเศษ” ซึ่งเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ เด็กออทิสติก และเด็กพิการซ้อน นอกจากนี้ยังรวมไปถึงเด็กที่มีความเฉลียวฉลาดเป็นพิเศษในด้านใดด้านหนึ่ง ที่ต้องได้รับการพัฒนาตรงตามศักยภาพ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเหล่านี้ทั้งผู้บริหารและบุคลากรครูจะต้องให้ความสนใจ ใส่ใจมากเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เด็กเหล่านี้ให้เขาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ให้เขามีความรู้พื้นฐานเพียงพอ มีทักษะพื้นฐานเพียงพอในการประกอบอาชีพ ช่วยให้เขาเหล่านั้นสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ในภายหน้า โดยไม่เป็นภาระของบุคคลอื่นในสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ธีรพันธ์ กัญยะลา (2554) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กัลยารัตน์ ภูงามทอง (2554) การบริหารงานบริการของโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบริการของโรงเรียนเฉพาะความพิการที่

จัดการศึกษาสำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิทย์ สุทาลา (2552) ได้ศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาพิเศษภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด หมายความว่ามีการดำเนินงานในด้านนี้น้อยที่สุด โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการจัดระบบการเรียนการสอนที่แตกต่างกับโรงเรียนปกติทั่วไป ดังนั้น ในการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ทั้งผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชน จะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านวิชาการ (ความรู้ในเรื่องที่จะสอน) รวมไปถึงลักษณะการสอนหรือการถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็กที่มีความพิเศษแตกต่างกันออกไป ซึ่งในการเตรียมความพร้อมจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ยังไม่ได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้ ดังนั้น การบริหารงานหรือการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวนี้จึงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง พบว่า มีเพียงการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง ด้านการบริหารงานบุคคลเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับเด็กที่มีความพิการทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีปัญญาเลิศ เด็กที่พิการซ้ำซ้อน เน้นความแตกต่างเป็นรายบุคคล ดังนั้น โรงเรียนในแต่ละพื้นที่ของการจัดการศึกษาจึงมีลักษณะของความแตกต่างทางความพิการของนักเรียนแตกต่างกันออกไป ซึ่งในแต่ละความแตกต่างก็ต้องใช้บุคลากรครูที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันออกไป ตามบริบท จุดเน้นของสถานศึกษาเพื่อให้

นักเรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านตามศักยภาพและความสามารถของตนเอง สามารถอ่านออกเขียนได้ มีทักษะในการดำรงชีวิต สามารถช่วยเหลือตนเอง มีทักษะด้านอาชีพ สามารถประกอบอาชีพตามศักยภาพโดยไม่เป็นภาระต่อครอบครัว และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข อีกทั้งคุณลักษณะเฉพาะของบุคลากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา พื้นที่การทำงาน รวมไปถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงส่งผลให้การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรครูได้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีการจัดการบริหารงบประมาณ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในภายในโรงเรียนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เช่น วัสดุอุปกรณ์ของหอนอน วัสดุอุปกรณ์ของโรงอาหาร ฯลฯ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบ ให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับสภาพของโรงเรียน และตรงกับสาขาวิชา อีกทั้งควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรที่ตรงกับความสามารถและความถนัดของแต่ละคน
4. ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีแผนงานในการดูแล รักษา และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาการบริหารงานด้านบุคคลของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ควรมีการถึงประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.**

กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข**

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **นโยบายและการแนะแนวการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**

ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **นโยบายและการแนะแนวการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**

ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ชุดที่ 2.**

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test).**

กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กมล ภูประเสริฐ. (2549). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ:

ทิปส์ พับบลิคเคชั่น.

กัลยารัตน์ ภูงามทอง. (2554). **การบริหารงานบริการของโรงเรียนเฉพาะความพิการ**

ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ คม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,

อุบลราชธานี.

ชญากานต์ ภิญญากรณ์. (2557). **รูปแบบการจัดบริการสังคมด้านการศึกษาของเด็ก**

พิเศษ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2550). **บูรณาการวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูยุค 2000.** กรุงเทพฯ:

คุรุสภาลาดพร้าว.

ณัฐวดี ชูศรี. (2548). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มี**

ความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา จังหวัดสงขลา.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

- ณรงค์ สัจพันธ์. (2550). **การจัดทำอนุมัติและการบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ)** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ธีรพันธ์ กันยะลา. (2554). **สภาพและปัญหาการบริหารงานโรงเรียนเฉพาะความพิการ ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ธานีนทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- เบญจา ชลธารนนท์. (2543). **การศึกษาแบบเรียนร่วม**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู.
- ปกรณ์กิตติ ม่วงประสิทธิ์. (2557). **รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการมีงานทำ ของคนพิการทางการได้ยิน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- เพ็ญศรี คำสิงห์. (2551). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 4**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ภิญโญ สาธร. (2536). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศ.ส.การพิมพ์.
- จำไพพร สาระโบก. (2544). **ศึกษาทัศนคติของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงาน บุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษ ประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดกองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, จังหวัดสงขลา.
- รัตนา กาญจนพันธุ์. (ม.ป.ป). **ความรู้พื้นฐานในการพัฒนาองค์การ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- วิรัช ภู่อีก. (2547). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ศรีศักดิ์ ไทยอารีย์ และคณะ. (2542). **สภาพการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศรายงานการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมพร หวานเสรีจ. (2543). **การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม Inclusive Education**. อุดรราชธานี: อุดรกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สมพิศ ไห้งาม และคณะ. (ม.ป.ป.). **การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สมศักดิ์ กรอบสูงเนิน. (2552). **การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานงบประมาณในสถานศึกษา**. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุรพันธ์ ยันต์ทอง. (2549). **หลักการบริหารโรงเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สุจินต์ สว่างศรี. (2552). **การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย**. คศ., มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- สุนันทา เลहनันท์. (2546). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2543). **หลักการวางแผน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุทธฉญาณ์ นามวงศ์. (2558). **การศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังการบริหารงานบุคคลโรงเรียนราชประชานุเคราะห์กลุ่ม 6 ภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- สุวิทย์ สุทาลา. (2552). **การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาพิเศษภาคเหนือตอนบน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). **แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชุมชุมสหกรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

- สั้มา รชนีธย์. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: ช้าวฟ้าง.
- สิริมา หนอนไหม. (2543). *การศึกษาพิเศษ: องค์ความรู้และกระบวนการค้น*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์การศาสนา
- หวน พันธุ์พันธ์. (2549). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติงเฮาส์.
- อภิชาติ บุญช่วย. (2549). *หลักการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อภิญญา พัฒนโพธิ์. (2554). *การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนกาฬสินธุ์
ปัญญานุกูล อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อุทัย ธรรมเตโช. (2546). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ:
โอ.เอส. พริ้นติงเฮาส์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*.
กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- อุทัย หิรัญโต. (2531). *หลักการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยได้ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษา ปัญหา และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำแนกตามพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และภาคเหนือตอนล่าง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งถือเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และความเห็นของท่านมีคุณค่าต่อการหาแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงมากที่สุด และผลการตอบแบบสอบถามผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยนำไปวิเคราะห์และประมวลผลในภาพรวม ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ในทางตรงข้ามกันข้อมูลตามที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

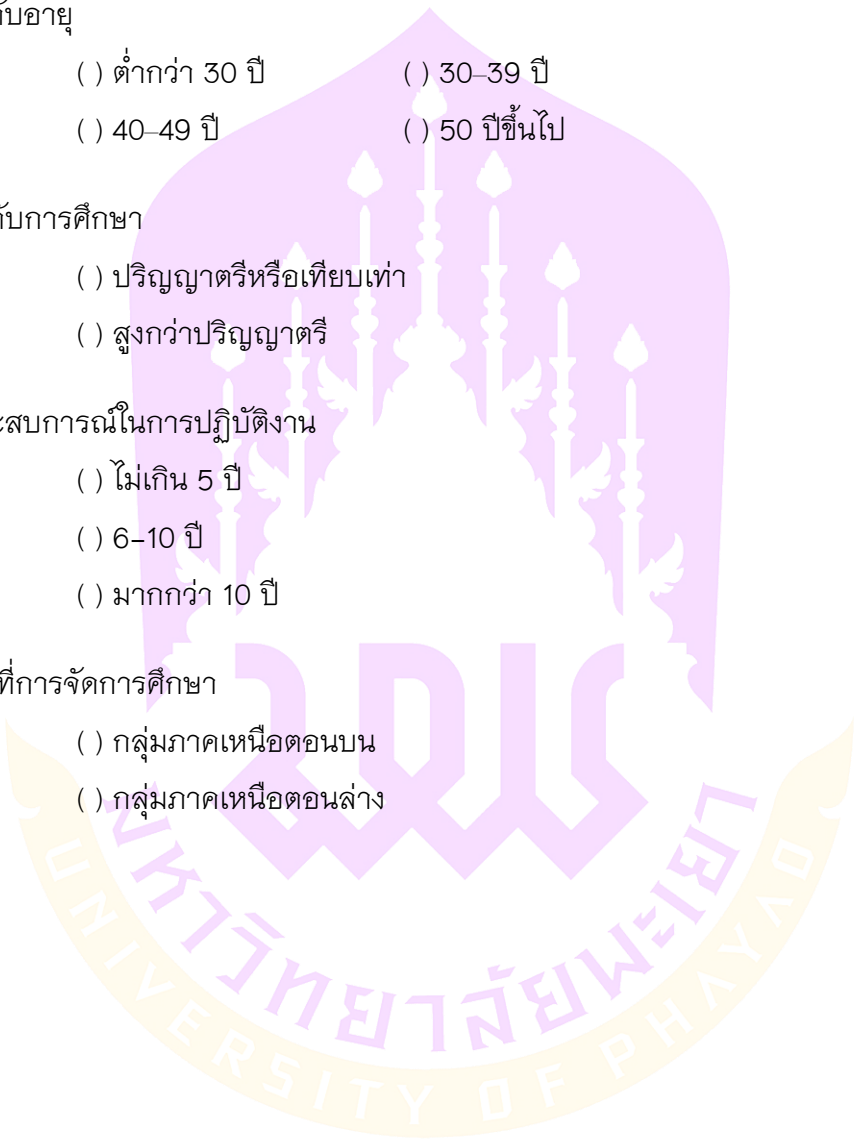
นางสาวปวีศา ศิริตัน

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับลักษณะส่วนบุคคลของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
 2. ระดับอายุ
 () ต่ำกว่า 30 ปี () 30-39 ปี
 () 40-49 ปี () 50 ปีขึ้นไป
 3. ระดับการศึกษา
 () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 () สูงกว่าปริญญาตรี
 4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 () ไม่เกิน 5 ปี
 () 6-10 ปี
 () มากกว่า 10 ปี
 5. พื้นที่การจัดการศึกษา
 () กลุ่มภาคเหนือตอนบน
 () กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
-

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามการรับรู้ของท่าน เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา โดยเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ และโปรดตอบทุกข้อ

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านวิชาการ 1. มีการวิเคราะห์นโยบาย กลยุทธ์จุดเน้น เป้าประสงค์ของกระทรวง สพฐ. สสศ. และสถานศึกษา มีการสำรวจและวิเคราะห์ความพร้อมของสถานศึกษา และได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา					
2. มีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต วางพื้นฐานงานอาชีพ เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนหลังจบการศึกษา ตามความต้องการและความจำเป็นของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น					
3. กำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP/IIP) ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียน การใช้แหล่งเรียนรู้และภายนอกสถานศึกษา การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ และประสานกับหน่วยงาน ชุมชน สถานประกอบการในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น					

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
6. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
7. มีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์					
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินงาน การเรียนการสอน งานสนับสนุนงานการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องทุกระดับ					
9. มีการประชุมวิเคราะห์ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล งานการเรียนการสอนและงานสนับสนุนงานการเรียนการสอนในทุกระดับ เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา					
10. นำผลการผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงงานโครงการ กิจกรรมที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายหรือไม่ตรงตาม เป้าหมาย					
ด้านงบประมาณ 1. มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความเหมาะสม ในการจัดทำแผนงานงบประมาณ แผนการใช้เงินงบประมาณ ที่ได้รับจัดสรรประจำปี ให้สอดคล้องคล้อยกับนโยบาย จุดเน้นของต้นสังกัดและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา					

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
2. มีการจัดทำแผนระดับมหาวิทยาลัยทางการศึกษา เพื่อจัดหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา และมีการกำหนดระเบียบ แนวทางการจัดหารายได้ โดยยึดหลักการตามระเบียบราชการ					
3. มีการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณและเงิน นอกงบประมาณ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของโครงการ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการในแต่ละปี และเสนอแผนการ ใช้เงินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอความเห็นชอบ					
4. มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม รายละเอียดการดำเนินงาน โดยลำดับความสำคัญของงานไว้อย่างชัดเจน					
5. มีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ทั้งด้านระยะเวลา งบประมาณและรูปแบบที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ					
6. มีระบบการควบคุมการใช้งบประมาณตามแผนงานโครงการ กิจกรรม ตามระเบียบขั้นตอนที่กระทรวงการคลังกำหนด					
7. มีการรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ					
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การบริหารงานงบประมาณก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมตามแผนงานโครงการ					

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
9. มีการจัดทำสารสนเทศ ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนงานโครงการ					
10. นำสารสนเทศการดำเนินงานและผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล ไปปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการบริหารงานบุคคล					
1. มีการวิเคราะห์ กำหนดแผนงานและจัดทำแผนความต้องการอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา ตามสภาพความต้องการกับภารกิจของ สถานศึกษา					
2. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงาน วิธีการดำเนินงาน วิธีการติดตามประเมินผล และเกณฑ์การ ประเมินผล ตามมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐาน วิชาชีพ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนมีการมอบหมายงาน หน้าที่ให้ปฏิบัติ ในคู่มือ เอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน หรือเอกสารที่เรียนเป็น อย่างอื่น					
3. มีการประชาสัมพันธ์การรับบุคลากรอย่างทั่วถึง และมี กระบวนการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด ด้วยโปร่งใสในรูปของคณะกรรมการ					
4. มีการปฐมนิเทศบุคลากร ก่อนการมอบหมายภาระงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับ มอบหมายการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัย ข้อบังคับ แนวการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย					
5. มีการมอบหมายภาระงานแก่บุคลากรอย่างชัดเจน ตาม ความรู้ ความสามารถ บทบาทและหน้าที่					

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
6. มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้า ร่วมการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ บุคลากรการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการทำงาน วิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อพัฒนาคุณภาพของ บุคลากรของสถานศึกษา					
7. มีการนิเทศการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติงาน การยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่มี ผลงานเป็นประจักษ์ และจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รวมถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การ ดำเนินงานการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การธำรงรักษา บุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาตามระยะเวลาที่ กำหนด					
9. มีการจัดทำสารสนเทศงานการสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง การธำรงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อใช้ใน การพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพบุคลากรของ สถานศึกษา					
10. นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การ ดำเนินงาน การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การธำรงรักษา บุคลากร การพัฒนาบุคลากรการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรไปใช้ในการวางแผนในการบริหารบุคคลของ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง					

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านการบริหารทั่วไป 1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ รวมทั้งกำหนดแนวทางให้ครอบคลุม การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร รวมทั้งงานบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา					
2. มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร งานบริการอื่น ๆ และการบำรุงรักษาตามระเบียบ กฎหมาย มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานโรงเรียนการศึกษาพิเศษ					
3. มีการจัดระบบงานสนับสนุนทุกงาน ที่ส่งเสริมงานจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียน ความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
4. มีการจัดวางระบบ ขั้นตอน การดำเนินงานตามแนวทางการอบงนบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และการบริการที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ					
5. มีการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา และระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างการทำงาน					
6. มีการประสานงาน การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่ทำให้การจัดบริการต่าง ๆ ดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

การบริหารจัดการศึกษา	ระดับการดำเนินงาน				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
7. มีการบำรุงรักษา การดำเนินงานของแต่ละงานตามกรอบ งานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่ทำให้การจัดบริการ ต่าง ๆ ดำเนินงานไปได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การ ดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางกรอบงานบริหารงาน ทั่วไปของสถานศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด					
9. มีการจัดทำสารสนเทศผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตาม กรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ใน ลักษณะโรงเรียนประจำ					
10. นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการ ดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางกรอบงานบริหารงาน ทั่วไปของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มี ความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง					

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม

1. ดร.พิกุล เลียวลิริพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชา
พื้นฐานและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผศ.ดร.โสภา อำนวยรัตน์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชา
การศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. อาจารย์สรวงสุตา มูลมา ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลปัญญานุกูล
จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ภาคผนวก ค ผลการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง

(Item Objective Congruence Index: IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป						
1. เพศ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ระดับอายุ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. พื้นที่การจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ						
ด้านวิชาการ						
1. มีการวิเคราะห์นโยบาย กลยุทธ์จุดเน้น เป้าประสงค์ของกระทรวง สพฐ. สสศ. และสถานศึกษา มีการสำรวจและวิเคราะห์ความพร้อมของสถานศึกษา และได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. มีการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต วางพื้นฐานงานอาชีพ เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนหลังจบการศึกษา ตามความต้องการและความจำเป็นของครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3. กำหนดให้ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP/IIP) ที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียน การใช้แหล่งเรียนรู้และภายนอกสถานศึกษา การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ที่ครอบคลุมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา อย่างเพียงพอและประสานกับหน่วยงานชุมชน สถานประกอบการในการขอใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอก รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน และคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. มีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินงานการเรียนการสอน งานสนับสนุนงานการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องทุกระดับ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
9. มีการประชุมวิเคราะห์ผลการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบ ประเมินผล งาน การเรียนการสอนและงานสนับสนุนงาน การเรียนการสอนในทุกระดับ เพื่อนำไป พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการ การศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10. นำผลการผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลไปใช้ในการ ปรับปรุงงานโครงการ กิจกรรมที่ยังไม่ บรรลุเป้าหมายหรือไม่ตรงตามเป้าหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านงบประมาณ						
1. มีการวิเคราะห์ความต้องการ ความ เหมาะสม ในการจัดทำแผนงาน งบประมาณ แผนการใช้เงินงบประมาณ ที่ ได้รับจัดสรรประจำปี ให้สอดคล้องกับ นโยบาย จุดเน้นของต้นสังกัดและ แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการการศึกษา ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. มีการจัดทำแผนระดมทรัพยากรทาง การศึกษา เพื่อจัดหารายได้และ ผลประโยชน์ของสถานศึกษา และมีการ กำหนดระเบียบ แนวทางการจัดหารายได้ โดยยึดหลักการตามระเบียบราชการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. มีการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณ และเงิน นอกงบประมาณ โดยคำนึงถึง ความคุ้มค่าของโครงการ กิจกรรมที่ต้อง ดำเนินการในแต่ละปี และเสนอแผนการใช้ เงินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน เพื่อขอความเห็นชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4. มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม รายละเอียด การดำเนินงาน โดยลำดับความสำคัญของ งานไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. มีการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม ทั้งด้านระยะเวลา งบประมาณ และรูปแบบที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6. มีระบบการควบคุมการใช้งบประมาณ ตามแผนงานโครงการ กิจกรรม ตาม ระเบียบขั้นตอนที่กระทรวงการคลังกำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. มีการรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนงานโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารงานงบประมาณ ก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ตามแผนงานโครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. มีการจัดทำสารสนเทศ ผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมตามแผนงาน โครงการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10. นำสารสนเทศการดำเนินงานและผล การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล ไปปรับปรุง แก้ไขการ ดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมอย่าง ต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการบริหารงานบุคคล 1. มีการวิเคราะห์ กำหนดแผนงานและจัดทำแผนความต้องการอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ตามสภาพความต้องการกับภารกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงาน วิธีการดำเนินงาน วิธีการติดตาม ประเมินผล และเกณฑ์การประเมินผล ตามมาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนมีการมอบหมายงาน หน้าที่ให้ปฏิบัติ ในคู่มือ เอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน หรือเอกสารที่เรียนเป็นอย่างอื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. มีการประชาสัมพันธ์การรับบุคลากรอย่างทั่วถึง และมีกระบวนการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งตามเกณฑ์ที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด ด้วยโปร่งใสในรูปของคณะกรรมการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. มีการปฐมนิเทศบุคลากร ก่อนการมอบหมายภาระงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัย ข้อบังคับ แนวการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. มีการมอบหมายภาระงานแก่บุคลากรอย่างชัดเจน ตามความรู้ ความสามารถ บทบาทและหน้าที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
6. มีการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรเข้าร่วมการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากร การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการทำผลงานวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. มีการนิเทศการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การยกย่อง เชิดชูเกียรติบุคลากรที่มีผลงานเป็น ประจักษ์ และจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รวมถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การอำนวยการรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาตาม ระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. มีการจัดทำสารสนเทศงานการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การอำนวยการรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อใช้ในการ พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพบุคลากรของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10. นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงาน การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การอำนวยการรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรไป ใช้ในการวางแผนในการบริหารบุคคลของ สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการบริหารทั่วไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
1. มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ รวมทั้งกำหนดแนวทางให้ครอบคลุม การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร รวมทั้งงานบริการอื่น ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่ครอบคลุม ทั้งด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียนและบุคลากร งานบริการอื่น ๆ และการบำรุงรักษาตามระเบียบ กฎหมาย มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานโรงเรียน การศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. มีการจัดระบบงานสนับสนุนทุกงาน ที่ส่งเสริมงานจัดการเรียนการสอน การจัดสวัสดิการนักเรียน ความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. มีการจัดวางระบบ ขั้นตอน การดำเนินงานตามแนวทางการอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ตามระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. มีการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ตามระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
6. มีการประสานงาน การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่ทำให้การจัดบริการต่าง ๆ ดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7. มีการบำรุงรักษา การดำเนินของแต่ละงานตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่ทำให้การจัดบริการต่าง ๆ ดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9. มีการจัดทำสารสนเทศผลการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบ ประเมินผล การดำเนินงานของแต่ละงาน ตามกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10. นำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการดำเนินงานของแต่ละงาน ตามแนวทางกรอบงานบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในลักษณะโรงเรียนประจำ ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อ, ผลรวมดัชนีความสอดคล้อง 45, ค่าดัชนีความสอดคล้อง

1.00

ภาคผนวก ง ผลการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้

ตาราง Reliability Coefficients

N of cases	No f items	Alpha
30	45	.92

จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่าแอลฟา (α) เท่ากับ .92

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ปวีศา คิริตัน
วัน เดือน ปี เกิด	05 พฤศจิกายน 2524
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	ศษ.บ (อุตสาหกรรมศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	103/1 ม.6 ต.แม่ก๊า อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ 50120
ผลงานตีพิมพ์	-ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นางสาวปวีศา คิริตัน (ผู้บรรยาย).16 มิถุนายน 2561 การบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ.ในการประชุมทางวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 (หน้า 336-344). พะเยา: อาคารเรียนรวม (หลังเดิม) มหาวิทยาลัยพะเยา.
รางวัลที่ได้รับ	-

